

Hea lasteaed kui väärtuspõhine lasteaed

Lasteaed: Pärnu Lasteaed Päikesejänku

Lasteaia lühike tutvustus: 6-rühmaline lasteaed avati 01.02.1969. aastal. Asutuses on 1 söimerühm, 1 liitrühm, ehk nn pererühm (õed-vennad koos ühes rühmas) ja 4 aiarühma, mis annab vanematele võimaluse valida, kas pere erivanuses lapsed on samas või erinevates rühmades. Päikesejänku on Hea Alguse mudellasteaed, ehk nn kompetentsikeskus, kuna oleme seda metoodikat tulemuslikult praktiseerinud juba üle 20 aasta. Lasteaed on praktikabaasiks Hea Alguse Koolituskeskuse õppuritele. Lapsest lähtuv õppe- ja kasvatusprotsess on toetunud demokraatlikele väärtustele nagu valikuvabadus, vastutus, otsustamisõigus, sallivus, sooline võrdõiguslikkus. Päikesejänku on Pärnu lasteaednike Hea Alguse ühenduse nn pesa. Lasteaia juurde kuulub Eesti Tulevikulapse Sihtasutus, mis loodi 1996.a. lastevanemate omaalgatusel ja initsiatiivil Hea Alguse jätkusuutlikkuse tagamiseks ning lasteaia arendustegevuse toetamiseks. Juhatus ja nõukogu liikmeteks on vabatahtlikud lapsevanemad. 18 aastat tagasi palkas sihtasutus lisa-õpetajaabi igasse rühma, et lastega tegeleks hommiku poole 3 täiskasvanut. Hea kogemus on olnud tõukeks üldisele töökorralduse muutusele Pärnu linnas (3 täiskasvanut tööl hommikupoole). Lasteaias tegutseb aktiivne vanematekogu. Personali esindab vanematekogus peretöö koordinaator. Päikesejänku on edumeelne ja kõrge mainega lasteaed, kelle töökogemuse vastu on huvi tuntud vabariigi eri paigust. Päikesejänku prioriteetideks on tervisedendus, keskkonna-, väärtus- ja tarbijakasvatus ning koostöö. Oleme liitunud Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikuga (2005) ja projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ (2012). Päikesejänku on Väärtuskasvatuse lasteaed 2009; Pärnumaa Aasta Koolitussõbralikum Organisatsioon (2010); Pärnu linna hariduspreemia (2011) omanik. Lasteaed on olnud 31 aastat sama juhtimise all. Õpetajatöö hindamisel lähtume ISSA poolt välja töötatud pedagoogilisest standardist, mille kaudu hinnatakse õpetaja meisterlikkust seitsmes valdkonnas. Õppealajuhatajal on hindamiseks vajalikud pädevused.

Analüüsi koostasid: Maret Põlluste, Reet Lillemaa, Zenta Koppel

VALDKOND	ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ
Palun valige analüüsimiseks 1 kuni 3 aspekti (vaata Lisa 1)	1. Jälgitakse ja hinnatakse lapse arengut. 2. Tunnustamise kord on välja töötatud ja lasteaiapererele teada. 3. Lasteaial on välja kujunenud traditsioonid ja neid traditsioone peetakse oluliseks.
- Kus ja mis eesmärgil teie lasteaed valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? <i>Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</i>	Aspekt 1. Jälgitakse ja hinnatakse lapse arengut. Päikesejänku lasteaia rühmade kogu meeskond on kaasatud info kogumisse lapse arengu hindamiseks. Õpetajad mõistavad tähelepanekute kirjapanemise vajadust, et koguneks hindamiseks vajalik nn andmebaas lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks. Oluline roll on lapsevanemal endal, samuti õpetajaabil ja erialaspetsialistidel. * Alates aastast 2000 alustasime lapse ja tema perega tutvumist enne lasteaeda tulekut Tublitupsude mänguringis, mis toimub kevadel 5 nädalat. Lapsed saavad mängida oma tulevases rühmas, tutvutakse üksteisega ning sellele järgneb ühistegevus saalis sh lapsevanema nõustamine lasteaeda tulekuks valmistumisel (vt Tublitupsude tegevuskava 2014, lisa 1). 2011 ilmus Pärnu pedagoogide ja tolleaegse Pärnu Õppenõustamiskeskuse koostööna „Lasteaialapse vanema ABC – Laps läheb lasteaeda“, milles on Päikesejänku 2 pedagoogi kaastöö (vt. Lasteaialapse vanema ABC, lisa 2). * Vanemad koostavad lapse iseloomustuse (vt. Abiks lapse iseloomustuse koostamisel, lisa 3) lasteaeda tuleku ajaks, mis on oluline lapse tundmaõppimiseks ja pere arvamuse teadasaamiseks. * Meeskond külastab pereliikmete nõusolekul uue lapse kodu, et õppida last ja peret tundma nende tavapärasel, koduses miljöös. Vesteldakse pere poolt eeltäidetud küsitluslehe põhjal ja kaardistatakse ootused lasteaiale. Kodukülastusse on suhtunud positiivselt. Oleme kogunud tagasisidet individuaalselt, arenguvestlusel, ankeetküsitluse teel. Aktsepteerime kodukülastusest loobumist. Tänu eetikakeskuse tagasisidele vaatasime üle ja uuendasime kodukülastuslehe ning lisasime kiirema
- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata , et selle aspektiga tegelemine on tulemuslik ?	

- **Millised on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?**

tagasiside/hinnangu saamiseks osa, mille pere täidab peale kodukülastust (vt Kodukülastusleht, lisa 5). Personal ise hindab külastuse kasutegurit väga kõrgelt.

* Õpetajad on seadnud sisse igale lapsele arengumapi, kuhu laps valib kord kuus oma loominguga igast liigist (kunstitöö, intervjuu, kirjaleht, jutuke vm) ühe meelepärase töö, põhjendades oma valikut. Arengumapp teeb lapsele nähtavaks tema arengu ja kasvamise. Lapse jaoks on koos kaaslastega, õpetajaga või vanemaga arengumapi sisu vaatlemine, võrdlemine, analüüsimine kvaliteetaeg. Arengumapi sisu on hea näitaja lapse arengu eakohasusest. Sageli on vanemad üllatunud, nähes lapse tööde mitmekesisust.

* Iga lapse jaoks on olemas vaatluskaust, kuhu kogutakse konfidentsiaalseid dokumente: õpetajapoolse hinnanguta vaatluste tulemusi, tähelepanekuid nii individuaalsete kui ka ühistegevuste kohta, lapse tegevuse lühikirjeldusi, arengut peegeldavaid töölehti, intervjuusid, fotosid lapse tegevustest, spetsialistide (logopeed, tervishoiutöötaja jt) andmeid lapse kõne ja tervise kohta, infot pereliikmetelt, arenguanalüüsi kokkuvõtteid, testide tulemusi, samuti lapse oma plaane ja eesmärke (vt. Laste eesmärke, lisa 4), mida soovib teada saada või osata. See aitab tööd individualiseerida lapse huvist, vajadustest lähtuvalt. Vanemas rühmas lisatakse koolivalmiduskaart. Oluline koht on lapse tegevuse vaatluse nn protokollil, mis aitab mõista last, tema huvisid, motive, samuti ennetada probleeme, toetada arengut ja vajadusi.

* Sõimerühmas ootab lapsevanem eelkõige ülevaadet sellest, millises meeleolus laps oli, kuidas magas, kas ja kui palju ta sõi või kuidas potil käimisega hakkama sai. Päikesejätkus tehakse vähemalt kaks korda aastas iga sõimelapse nn päevapildistus „Mida ma täna tegin“ (vt lisa 6). Täiskasvanu jälgib päeva jooksul ühte last ja märgib üles, mis, millal, kus ja kui kaua toimus, mis meeleolu muutuse või tegevuse põhjustas, kellega koos tegutses, mida suutis ise teha, mis tegevustes vajas abi jne.

* Päikesejätkus kasutatakse spiraalkõites kontoriraamatut märkmete tegemiseks. Iga lapsele on eraldatud leheküljed ja kui need täis saavad, siis rändavad rebitavad lehed lapse vaatluskausta. Vanemal on huvitav lugeda, millal tema laps esimest korda mingi uue sõna ütles või päris ise millegagi toime tuli. Kindlasti ei asenda üleskirjutatu individuaalset kontakti vanemaga igal õhtul, kuid ülestähendused teevad lapse arengutee ja –tempo nähtavaks ja on abiks arengu hindamisel.

* Päikesejätku õpetaja kasutab erinevaid, talle sobivaid pideva hindamise meetodeid, vältides eelarvamusi ja kohandab need vajadusel erivajadustega laste jaoks. Kogutud ja dokumenteeritud teavet analüüsib õpetaja nii iseseisvalt kui koos kolleegidega (logopeed, muusika- ja liikumisõpetaja, tervishoiutöötaja), et rakendada seda lapse arenguplaanide koostamiseks, kaasates ka lapse pereliikmeid edasiste tegevuste kavandamisse. Lapsevanemad on kaasatud ka rühmategevuste planeerimisse (vt. Ideid teemanädalaks, lisa 7).

* Lapse arengu jälgimine on järjepidev protsess, millesse on kaasatud erinevad osapooled, kes on ka teadlikud, kuidas ning milleks neid kogutakse (vt. Lapse arengu jälgimine ja andmete kogumine, lisa 8). Õpetajaabid edastavad oma poolt kogutud tähelepanekud õpetajale iga päev.

* Suurt tähelepanu pöörame reflekteerimisele. Laps annab ise endale hinnanguid, hindab oma töö tulemuslikkust ja saab tagasisidet kaaslastelt, vanematelt ning rühmatöötajatelt. See toimub, kas vahetult tegevuse käigus, enamasti aga tagasisideringis, mis viiakse läbi peale õppe- ja kasvatustegevust või õhtupoole peale oodet (vt ka Keskkond, aspekt 3). Kokkuvõtteid vanematele tehakse rühmakoosolekul, individuaalsetel vestlustel ja arenguvestlusel perega.

* Õpetajad on jaganud teemakohast kogemust nii Pärnu linna kui ka vabariigi tasandil ning avaldanud töökogemust - „Portfoolio kui lapse arengu hindamise abivahend“, Z. Koppel, R. Lillemaa. „Tea ja Toimeta“ nr 23.

Meil on hea meel, et

* lapsevanemad on rahul pedagoogide oskusega hästi toime tulla arenguvestluste pidamisega ja info edastamisega lapse arengust (vt. Lapsevanema küsitluse tulemused, lisa 9.1.);

* pedagoogidel on hea oskus märgata probleeme ja valmisolek kasutada spetsialisti abi (tulemuslik koostöö Rajaleidja keskusega), samuti toetada andekust. Nt esindavad musikaalsed lapsed lasteaeda laulukonkurssidel või avalikel kontsertidel, sportlikele lastele pakume lisaks huviringe (judo, tennis), võimalusi osaleda võistlustel, anname lisaülesandeid jne.

* vanemate osavõtt arenguevestlustest on 100%. Sageli osalevad mõlemad vanemad;
* laste humoorikatest ütlustest oleme koostanud „Päikesejänku huumoriraamatu“, mille kinkisime ka hr. T. H. Ilvesele, samuti kasutame laste nalju lasteaia infolehe „Päikesejänku Teataja“ huumorinurgas.

Mõtlemiskohaks on,

* kuidas paremini planeerida aega nn 5- minutiliste vaatluste jaoks, sest alati ei teki sellist olukorda või ei toimu taolist tegevust, mis annaks vajalikku informatsiooni. Näeme lahendust laste vaatlemiseks rollimängupäevadel (käitumine, suhted, probleemide lahendamine jm), mis vabamängus peaksid paremini nähtavad olema.

* alati pole võimalik kohe tähelepanekuid üles märkida ja hiljem pole enam nii väga täpselt meeles. Kasulik oleks kaasas kanda väikest märkmikku ja kirjutusvahendit.

Aspekt 2. Tunnustamise kord on välja töötatud ja lasteaiaperele teada.

Päikesejänkul on välja töötatud kogu personali haarav motivatsiooni- ja tunnustussüsteem, mille parendamisele kaasati töötajaid. Dokument vaadatakse tavaliselt üle kord aastas ja viiakse sisse muudatused vastavalt tehtud väärt ettepanekutele.

Aastaid selgitati välja „Aasta õpetaja“ ja „Aasta õpetaja abi“ välja töötatud kriteeriumite alusel ning „Kolleegitunnustus“ anti rohkem häält kogunud töötajale. Pikapeale hakkasid parimateks osutama samad inimesed ja kolleegipreemia väljaandmiseks hakati vaatama, kes veel tunnustust pole saanud. Personali rahulolu tunnustamisega langes, oli 3,9 (2004.a.). Tekkis vajadus uute, väiksemate tunnustusstatuutide väljatöötamiseks.

Töötajate tunnustamiseks:

* juht kiidab vahetult hea töö eest, õnnitleb saavutuste eest, tunnustab avalikult, avaldab vahetu- või töörühma juhi esildise alusel käskkirjaga kiitust;

* juhtkond peab meeles kõiki töötajaid sünnipäeval, samuti töötajad juhtkonna liikmeid;

* juhtkonna esindaja koostöös hoolekoguga ja Eesti Tulevikulapse Sihtasutusega esitab töötajaid tunnustamiseks kõrgemal tasemel. Nt Eestimaa õpib ja tänab. LC Koidula preemia saamiseks esitati sel aastal lasteaia logopeed, linnapea tänukirja saamiseks esitati lasteaia „raudvara“ jne.

* õppealajuhataja tunnustab iga aasta jaanuaris tublimat iseseisvat enesetäiendajat. See oleneb aasta prioriteetidest, nt kui püüdsime rohkem kasutada IT vahendeid, sai tunnustuse tublim e-õppija. Üle antakse kiituskiri ja tarkuselind öökulli kujuke;

* tervisemeeskond valib maikuu välja töötatud kriteeriumite alusel parima tervisedendaja. Auhinnaks on „kuldreket“ ja nimeline pall. Reket on rändav, pall jääb autasu saanule

* alates 2008 aastast selgitatakse välja hääletamise teel iga õppeaasta lõpus „Aasta väärt tegu“ lasteaia tasandil, nt 2014 tunnustati väärt teoks keskkonna töörühma kirjutatud projekt Keskkonnainvesteeringute Keskusele „Keskkonnakuu Pärnu Lasteaed Päikesejänkus“, mille toel osteti keskkonnakasvatuseks kaasaegseid lauamänge, raamatuid, tööriistu jm kokku 1788 euro eest ning viidi läbi põnev ja hariv keskkonnaprogramm;

* tunnustatud on paremate kogemuste jagajaid (nt 2 õpetajale motiveeriv koolitusreis Roots), uuenduste elluvijaid, parimaid põhiväärtuste rakendamises, aasta eesmärkide täitmisel või aastaeesmärkide täitmisega seotud konkursside parimaid (nt sisukam keskkonnakasvatuse teemakast, kodumaanurkade eakohane sisu jt);

- * kuna peame tähtsaks meeskonnatööd, tunnustasime sellel õppeaastal tublimat naiskonda. Häältes osales juhtkond, muusika- ja liikumisõpetaja kui erapooletud;
- * heaks tavaks on saanud „Päikesejänku Teataja“ väljaandmine iga kuu viimasel tööpäeval. Selles kajastuvad kõikide rühmade ja ülelasteaialised tähtsamad tegemised, sh on võimalik tunnustada juhtkonnal töötajaid ja vanemaid, töötajatel üksteist, töötajatel juhtkonda (vt. „Päikesejänku Teataja“, lisa 9). Infoleht saadetakse igale perele meili teel;
- * hoolekogu on ellu kutsunud rändkarika „Sa oled parim!“, millega tunnustatakse 2 korda õppeaastas, kas mõnda töötajat, rühma või töörühma. Tunnustatud on majahoidjat, Keskkonna- ja Kodu kauniks töörühma, õppealajuhatajat, muusikaõpetajat jt ning kogu kollektiivi;
- * lasteaia tunnustatakse ka lapsi, lastevanemaid ja häid koostööpartnereid, sponsoreid/toetajaid tänukirja ja/või meenega.
- * positiivset tagasisidet on saadud töötajatelt motiveerivate (koolitus)sõitude kohta Slovakkiasse, Vormsi- ja Manilaiu saarele, Kuramaale jm. Abiks on olnud Jõuluvana kingikott, pidulikud lõunad tähtpäevadel.

Tagasisidet on andnud rahulolu- uuringud, arenguevestlus, hoolekogu ja lastevanemate koosolekud, pedagoogiline nõukogu, üldkoosolek, aruannete analüüs.

Positiivne on, et

- * õpetajat toetavat personali on motiveerinud hästi töötama võimalus teha asutusesiseselt karjääri: õpetajaabist majandusjuhatajaks, mitmetest abidest on saanud väga tublid õpetajad;
- * juhtkond motiveerib piisavalt töötajaid edukalt töötama, väärtustab ja tunnustab nende tööpanust; püsiv personal ja eestvedamisega kaasatulek on tunnustuseks juhtidele, rahulik ja pingevaba mikrokliima mõjub soodsalt lastele;
- * personal on motiveeritud täitma õppeasutuse põhieesmärki ja on tunnustamisega rahul (vt. Töötajate küsitluse tulemused 5 palli skaalal, lisa 9.2.)
- * arenguevestluste ja individuaalse tagasiside põhjal võib öelda, et töötajad tunnetavad oma panust asutuse saavutustesse, mida on tunnustatud linna/vabariigi tasandil.

Edaspidiseks on arengukavas planeeritud kasutusele võtta lisaks uusi tunnustusstatuute „Loov õpetaja/ õpetajaabi“, „Nutikate ideede meeskond“, sest tänu väiksematele tunnustusstatuutidele on võimalik tunnustada erinevaid töötajaid – igaüks on milleski väga tubli. Ideid motivatsioonisüsteemi täiendamiseks on saadud tänu ühistele aruteludele, vanematekogu liikmete ettepanekutele. Muudatuste tegemist dokumenti otsustatakse üldkoosolekul. Kõik dokumendid on töötajatele nähtavad avalikus arhiivis.

Rohkem sooviksime kasutada rahalisi motivaatoreid. Oleme seda teinud pidulikel/olulistel juhtudel (nt lasteaia juubel või silmapaistev tööpanus) Kahjuks seab palgafond oma piirid.

Aspekt 3. Lasteaial on välja kujunenud traditsioonid ja neid traditsioone peetakse oluliseks.

Meie lasteaia traditsioonid on seotud rahvuslike-, riiklike tähtpäevadega ja lasteaia **eripära ning väärtustega**. On loomulik, et põnevaid koosolemisi on palju rohkem, kuid mingi valik tuli teha. Valimisel osalesid nii lapsed, lapsevanemad kui ka töötajad. Oleme enda jaoks läbi mõelnud, miks just sellised ja millist rolli traditsioonid koos sümboolikaga omavad lasteaia väärtussüsteemis.

Meie traditsioonilisteks üritusteks on:

- * **Teadmistepäev** lipuväljakul 1. septembril: selle hommiku sisustab kombekohaselt 5-6- aastaste rühm ja see on pühendatud meie kõige suuremate ehk järgmisel sügisel kooli minevate laste austamiseks ning õppimise väärtustamiseks. Lipumasti tõmmatakse lasteaia õuelipp, lapsed ja personal rivistub laulma Päikesejänku laulu. Igal rühmal on kaasas rühma maskott. Korraldajad laulavad koolisaatmise laulu ja iga rühm valmistas ette head soovid viimaseks lasteaia-aastaks. Kindlasti tuleb kooliminejatel rinda pista mitmesuguste ülesannetega ning täiskasvanute kanda on humoorikad

vahepalad, nt on käinud külas Juku, kes teadagi eristub kooli teistest õpilastest või loov leiutaja Volli. Kuna lasteaia üheks põhiväärtuseks on kompetentsus, siis on õppimine ja targaks saamine Päikesejänkudele oluline. Suured e. kooliminejad lubavad olla tublid ja eeskujuks väiksematele.

* **Isadepäev** kujunes järkjärgult perepäevaks, kuna on suurenenud isade „voolavus“ ja osade laste isad töötavad riigist väljaspool või ei ela perega koos. Oodatud on kõik, kes perre kuuluvad või on lapse jaoks olulised. Oleme tähistanud seda erineval moel. Nt. möödunud õppeaastal:

- sõitsid Pähklipurejate pered rongiga Torisse, kuna isadepäev haakus liiklusteemaga. Käidi Tori hobusekasvatases, etendati vanematele „Rongisõitu“ ja tunni pärast tõi terasratsu reisijad koju tagasi;

- kahel rühmal toimus üritus Tennisehallis, kus lapsed 2 korda nädalas tennisitreeningutel käivad. Väikestele etteastetele järgnes treeneri juhendamisel sportlik osa, millest nii suured kui väikesed osa said ja punkti pani terviseamps. Boonuseks pidasime, et vanemad nägid oma silmaga, kuidas tennisitreeningud käivad. Lasteaias saadud tennisepisik on nakatanud lapsi hobi jätkama ka peale lasteaia lõpetamist. Mitmed meie kasvandikud on juba „tegijad“, üks neist jõudnud lausa rahvusvahelisele tasemele;

- Jänkujütsid käisid peredega Pärnumaa Keskkonnahariduskeskuses, kus üheskoos saadi loodusega lähedasemaks;

- kõige väiksemad, kellel kõigil olid isad peres olemas, kokkasid hommikul koos rühmas ja peale laulude-tantsude esitamist maitses koos valmistatud toit ülihästi. Oli hea meel, et kõik isad leidsid võimaluse tulla.

Ettevõtmised haakusid hästi meile olulisega ja suurenes kokkukuuluvustunne. Oleme kogenud, et kõiki üritusi saab tähistada traditsioonilisest peost erinevalt ja hästi lõimitult ning õppekava toetavalt. Oleme seisukohal, et peost peosse elamine ei saa olla primaarne. Samas ei alahinda me peo tähendust koostöö ja pidudega kaasnevad emotsioonide seisukohalt.

* **Advendihommikud ja jõulud** on laste jaoks eriliselt oluline - rahu ja tihedama koosolemise tunnetamise aeg. Kogu lasteaiapere koguneb saali igal advendinädala esmaspäeval, kaasas rühmamaskott ja küünal. Tavaliselt juhatab advendihommiku sisse õppealajuhataja, kes ka kuusel advendiküünla süütab. Koos on kergem oodata, millal 4 küünalt süüdatud ja Jõulud viimaks käes. Peale advendihommikut viiakse adventituli saalikuuselt rühma. Maskott tuletab meelde, kuidas see võiks ohutult toimuda. Viimastel aastatel on nende hommikute sisustamine jäänud vanema rühma kanda. Tavaliselt õpitakse jõulunäidend, millest üks osa kantakse ette igal advendihommikul. Sel moel saab jõuludeks kogu kava märkamatuks selgeks. Teistel lastel huvi püsib – mis saab edasi ja kuidas jõululugu lõpeb? Jõule tähistab iga rühm omal moel vastavalt kokkuleppele vanematega, kas siis lasteaias või kusagil väljaspool. Ka jõulukink lepatakse kokku ning vanematekogu Pääkapikud korraldavad selle ära. Sageli pole see kommikott vaid midagi vajalikku, lisaks väike maius, nt spordisärk või seljakott rühma logoga, raamat vm. Kuna vanemad ise tasuvad, siis ka ise otsustavad ja tarkade valikute üle tunneme ainult rõõmu.

* **Lasteaia sünnipäev** on aeg kui saame saali tuua Päikesejänku saalilipu, mille ühel poolel on lasteaia logo ja teisel rühmade tunnuspildid. Jällegi on tähtsal kohal maskotid, igaühel oma iseloom ja kombed. Peale lasteaialaulu kantakse ette omaloomingulised rühmalaulud ja lasteaia sünnipäevalaul, milles tähtsad sõnad, et see on kingi- ja kringlipäev. Iga rühm saab maiustamiseks kringli. Vahetatakse omavalmistatud kingitusi. Sageli on hoolekogu esimees õnnitlemas.

* **Tublitupsude mänguring** on mõeldud nn uusikute peredele. Iga tegevuse osaks on vanemate nõustamine olulistel teemadel, mis tagavad sujuva ülemineku kodust lasteaeda (vt ka Aspekt 1. Jälgitakse ja hinnatakse lapse arengut). Tublitupsude

mänguringis osalejatele on lasteaiaga kohanemine olnud kergem. Varane kohtumine uute vanematega paneb aluse heale koostööle, mis on üks lasteaija põhiväärtustest.

* **Jüripäeva matk** edendab tervist: aiarühmad ja töötajad matkavad ühiselt umbes 3 km kaugusesse sihtpunkti nt Sauga jõe-äärsesse mõisaparki või Pärnus tuntud Naali parki, kus mängitakse rahvalikke mängu ja peetakse piknikku. Tuleval aastal on plaanis rongkäik omavalmistatud tõrvikutega. Loodusretked tugevdavad laste tervist ja füüsi. Pingutama peavad lapsed, kelle pere palju autot kasutab. Heaks motivaatoriks on kodust kaasa antud moonakott. Ürituse eestvedajaks on liikumisõpetaja.

* **Laulupäev 5- aastastele lastele emadepäevaks:** koos muusikaõpetajaga valib laps jõukohase laulu, mille sõnad õpitakse selgeks kodus ja viisiga teeb tööd muusikaõpetaja. Laulud seob ühiseks kavaks ürituse peategelane/tegelased, nt Kunksmoor ja Trumm, Lotte ja Bruno, Konnad, kes tahtsid saada eurolauljateks jt. Laste esinemisjulgusele on taoline üritus olnud tugevalt toeks ja laps saab ka mikrofonikasutamise kogemuse. Kõiki lapsi tunnustatakse. Kindlasti on laulusõnade õpetamine nii mõnelegi perele väljakutseks. On juhtunud, et sõnad kaovad ära või pole õppimise jaoks piisavalt aega planeeritud, kuigi ettevalmistus algab üle kahe kuu varem. Aasta aastalt on vähenenud vanemate oma hirm ja suurenenud innustav toetus – laps saab igal juhul hakkama. Kooli minnes on muusikaklassi soovijatel olnud sellisest individuaalsest tööst suur abi ja kui üritus läbi on, pole vanemad tunnustusega kitsid ning lapsed on uhked oma saavutuse üle.

* **Kooliminejate pidulik lõuna ja temaatiline õhtu ööbimisega lasteaias:** pidulik lõunasöök kaetakse saali, kuna lapsi läheb kooli kahest erinevast rühmast. Lapsed sellel päeval lõunapuhkust ei pea. Menüü koostatakse laste soovide kohaselt. Söögipauside ajal mängitakse lemmikmänge ja toimub nn soovikontsert. Lauldakse populaarsemaid ja soovitud laule, tantsitakse. Õpetajate vahel on humorikad, sageli kokku pandud laste oma naljadest või naljakate juhtumite meenutustest. Lapsed on jaganud tunnuskirju/ tunnistusi/tänukirju juhtkonnale, muusika- ja liikumisõpetajale, logopeedile. Õhtul lapsed koju ei lähe. Õpetajate poolt on tagatud ema-isale vaba õhtu omavahel olemiseks või kodust väljaminekuks. Õhtul juhib muinasjututegelane, nt Pipi, kellega koos pannkooke küpsetati. Mitmed aastad järjest on isad korraldanud mängu „Aarete jaht“, kus lapsed otsivad peidetud aardeid, et osta välja röövitud Printsess mereröövli käest, kelleks on kostümeeritud isad/vennad vm. Peetakse piknikku ja orienteerutakse taskulampidega lasteaiaruumides. Kuna iga rühm on valmistanud üllatuse, on nende leidmine põnev ja lõbus. Omalt poolt jäetakse vastuüllatused. Nt. leidis õppealajuhataja hommikul oma kabinetis uksest teate, et talle on hea töö eest vaba päev antud ja ta võib ausa südamega koju tagasi minna. Senini on kõik lapsed soovinud ööseks jääda ja uinunud on rõõmsa tujuga. See on üks oodatuid üritusi.

* **Lõpupidu ja ekskursioon kooliminejatele:**

Pidu toimub lasteaias saalis. Päikesejännud ei eelista teisi kultuuriasutusi oma majale. Traditsiooniks on saada kaasa portselanvärvidega oma maalitud kruus ja „Hüvasti lasteaias“ nn lasteaias logoga tunnistus, mille pöördel on rühmakaaslaste nimed. Lõpuekskursiooni sihtkoha valivad lapsed koos vanematega. Populaarsemad kohad on olnud Tembu-Vembumaa, Iloni Imedemaa, Tallinna Lennusadam. Lõpupeo probleemiks on olnud külaliste suur arv, kuna tähtpäevast üritab osa saada rohkesti rahvast. Oleme mõelnud edaspidi kutsete kasutamist, nt teeb iga laps 2 kutset. Sel moel saaksime piirata külaliste arvu. Ekskursiooni sõiduraha tasub sihtasutus, nii ei jää ühelgi lapsel majanduslikel põhjustel sõit tegemata.

* **100 päeva kooli algusest:** taaskohtumine 1. klassi läinud lastega ja nende vanematega on mõlemale osapoolle väga oodatud. Kogunetakse õhturingi vahetama muljeid koolielust. Õpetajad valmistavad ette tegevused, mille vahel valida, meenutatakse lasteaias-aastaid ning vaadatakse fotosid. Paari tunni pärast liituvad

	<p>vanemad – nii saame ka lastevanemate poolset tagasisidet, kuidas koolis läheb. Alati meenutatakse hea sõnaga lasteaia aega.</p> <p>Seoses lasteaia 45. sünnipäevaga oli 2013/14 õppeaasta eesmärgiks: Traditsioonid ja lasteaia sümboolika toetavad väärtuskavatust. Tulemuseks oli lasteaia ja rühmasümboolika järjekindlam kasutamine: maskotiga sünnipäevakaardid ja meened; liitühma vanemad tutvustasid oma pere traditsioone (temaatilised postrid); tutvustati ja kujutati rahvuslikku sümboolikat; kaasates peresid ja muusikaõpetajat integreeriti rühma tegevustega vanarahva tähtpäevalisi sündmusi ja erinevate rahvaste traditsioone; esitati perede väärtusi läbi vanasõnade; koostati koostöös peredega raamat vanarahva tarkustest tervise heaks. Toimus sõbrapäeva ühine kokkusaamine koos rühma maskottidega (vt fotod, lisa 12.1.); rühmasümboolikat kasutatakse rühmi tutvustavatel postritel; Pesamunade rühma maskott teeb lõunauinakut koos sünnipäevalapsega; sageli lauldakse lasteaia- ja rühmalaulu, kasutatakse kindlaks kujunenud hommikuringi salmi; Pähklipurejad said jõuluvanalt vanematekogu poolt organiseeritud kingituseks rühma logoga võimlemissärgid. Kinkimiseks on lasteaialogoga helkurid ning töötajatel on lasteaialogo ja motoga nn esindussärk. (vt foto, lisa 12.2)</p> <p>Lasteaial on välja kujunenud kindlad traditsioonid, mis toetavad väärtuskasvatust. Lapsed mõistavad traditsioonide olulisust ja väärtust. Igal kevadel on kooliminejate rahulolu-uuringu üheks kriteeriumiks laste rahulolu pidude ja üritustega. Sellel kevadel üks lastest ütles, et võimalusel paneks ta 6+. Vanemad hindasid 2013.a. rahuloluküsitluses traditsioonide valikut ja nende tähistamist hindegaga 5,0. On heaks kombeks vanematekogus arutada, kuidas teisi peresid kaasata ja üritusi põnevamaks muuta. Lasteaia vaimu kandvad üritused mõjutavad oluliselt nii väikeste kui suurte positiivseid emotsioone, loovad ühtsustunde ja lähendavad meid üksteisele. Heameel on, et meie lasteaia on saanud ideid ka teised asutused. Nt lasteaias ööbimise mõte tuli koos Hea Algusega. Täna on saanud sellest mitmete lasteaedade traditsioon.</p> <p>Päikesejänkud ei välista traditsioonide muutumist. Nii oli laulupäev veel 6 aastat tagasi emadepäeval lauluvõistlus. Leidsime, et muusikalisi võimeid eelkoolieas mõõta pole mõistlik. Samas oleme igal aastal tähistanud südamenädalat, piima- ja leivapäeva ning on otsustamisel, kas need lisada traditsiooniliste ürituste loetellu kui tervisedendust toetavad tegevused.</p>
--	---

VALDKOND	KESKKOND
Palun valige analüüsimiseks 1 kuni 3 aspekti (vaata Lisa 1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kasvukeskkond pakub võimalusi mitmekesiseks mänguks ja laste tegutsemiseks väikestes gruppides. 2. Kasutatakse ea- ja arengukohaseid mängu- ja õppevahendeid. 3. Lastest hoolitakse ning arvestatakse nende tunnete ja arvamustega.
- Kus ja mis eesmärgil teie lasteaed valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist	<p>Aspekt 1. Kasvukeskkond pakub võimalusi mitmekesiseks mänguks ja laste tegutsemiseks väikestes gruppides.</p> <p>Hea Alguse metoodika edukaks rakendamiseks on laste mängud ja tegevused viidud nn tegevuskeskustesse. Madalate avatud riilite, ka põrandakatete, laudade, tahvlite või kastide abil on ruum jagatud eraldi osadeks – mängunurkadeks ehk tegevuskeskusteks. Et lapsel oleks võimalus ise valida nii tegevus kui vahendid, on rühmitatud keskustesse eakohased mänguasjad, mängud, raamatud, õppevahendid ja –materjalid. Meie lasteaia rühmades on 7-10 mängu- ehk tegevuskeskust:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kunstikeskus ➤ lauamängukeskus ➤ lugemis- ja kirjaoskuskeskus ➤ loov- ja kodumängukeskus ➤ lavastusmängukeskus ➤ ehituskeskus

näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.

- **Millised andmed** ja nende **kogumise viisid** võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt **hinnata**, et selle aspektiga tegelemine on **tulemuslik?**

- **Millised** on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud **kitsaskohtadega tegelemine?**

- teaduskeskus
- kokanduskeskus
- vee- ja liivamängu keskus
- spordikeskus
- arvutikeskus
- õuemäng, lisaks muusika- ja liikumine ja õppekava toetav vabatahtlik huvitegevus

Päikesejänku lasteaia personal koostöös lastevanematega on lapsest lähtuva füüsilise keskkonna põhjalikult planeerinud, kuna see avaldab lapse arengule otsest mõju. Palju tehti just koostöös vanematega: vanad kapid lammutati ja nende baasil anti uus elu avatud riilitele, nukumängu majadele jne. Kodudest toodud diivanid, tugitoolid, vaibad, pehmed padjad muutsid rühmaruumid kodusarnaseks. Lastevanemate asutatud Eesti Tulevikulapse SA abiga on rikastatud õpikeskkonda nii toas kui õues. Õuealale on rajatud liiklusväljak ja ostetud mitmeid atraksioone (tuletõrje- ja sõiduauto, 2 vedrukiike, ronila jm) sponsorrahadest, heategevusüritustest ja annetustest kogutud raha eest. Keskkonna arendamisel arvestame nii laste, lastevanemate kui ka töötajate arvamuste ja ettepanekutega ning rahulolu-uuringute tulemustega. Kõikide rühmade õpikeskkond vastab Hea Alguse standardile, kuid iga rühm on omanäoline ehk perenaiste nägu.

* Ruum on korraldatud nii, et täiskasvanu näeb enamikku tegevuskeskusi ja seal töötavaid lapsi. Keskused võimaldavad lastel ruumis turvaliselt liikuda, valikuid teha ja aktiivselt õppida. Keskuste paigutamisel on aiarühmades välditud nn jooksukoridori olemasolu laste turvalisuse ja vaikse ning rahuliku õhkkonna loomise huvides. Kuna osades rühmades on veel kappidesse käivad kahekordsed voodid, siis on jooksukoridor katkestatud lihtsalt tõstetava korvriuliga või kastidega. Samas on söimerühmas rohkem avatud ruumi, kuna söimeealiste koordinatsioon on alles arenemas. Vastavalt laste vanusele ja rühma eripärale (vanus- või liitrühm) ning ruumi võimalustele (ühe- või kahetoaline), on osa keskusi liidetud nt kokandus ja teadus, muusika ja raamatunurk. Kasutatakse ka tualettruumi (veekeskus) ja riietusruumi võimalusi.

* Lastel on piisavalt toole ja laudu, et mugavalt istuda ja süüa. Eri kõrgusega laud on paigutatud ruumi eri osadesse ja igal lapsel on kindel koht söögiajaks. Kuna peame oluliseks mitte ainult lapsest vaid inimesest lähtumist, siis on osades rühmades vastavalt personali soovile ka õpetajalaud, mida on oskuslikult kasutatud tegevuskeskuse piiritlemiseks. Päikesejänku hea tava kohaselt kasutatakse õpetaja lauda ajal, mil lapsi pole rühmas.

* Keskused võimaldavad lastel tegutseda individuaalselt, väikestes rühmades. Vajadusel loob õpetaja võimaluse tegutsemiseks suures grupis, tehes selleks vajalikke ümberpaigutusi. Erinevates koostöögruppides tegutsemise võimalus kujundab valmisolekut koostööks erineval viisil (projektides osalemine, mängimine, probleemide lahendamine jne.). Lapsed õpivad jagama kaaslastega ruumi, tähelepanu ja asju.

Laste arv keskkuses sõltub ruumi võimalustest, laste huvist ja rühma soolisest koosseisust. Kindlasti suurendatakse nt ehitusnurga suurust kui rühmas on rohkem poisse. Seda enam, et laste intervjuudest selgub ka tüdrukute huvi ehitamise ja konstrueerimise vastu. Hea Alguse üks prioriteetidest on sooline võrdõiguslikkus, mida tuleb nii keskuste rajamisel kui sisustamisel arvestada. Tavaliselt on ühes keskkuses tegutsevate laste arv 4-5. Kui tegevus eeldab suuremat gruppi, tõstetakse laud kokku või kasutatakse hommikuringi kohta.

Hea Alguse õpetaja korraldab õppetöö nii, et laps saaks tegutseda, kas üksi, koos kaaslasega paaris või anda oma panus ühistööks – nii kujuneb valmisolek koostööks ja arenevad koostööskused. Lapsed õpivad vastutama grupitöö tulemuste ning probleemide lahendamise eest ühise eesmärgi saavutamisel. Parem tulemus saavutatakse juhul kui õpetaja arvestab gruppidesse jagamisel laste oskusi ja väljendab selgelt, mida ta ootab ühistöös osalemise ja käitumise osas. Töötades erineva suurusega koostöögruppides saavad lapsed kogemusi teadmiste, ideede ja arvamuste jagamisest.

* Vaiksed ja kärarikkad alad on eraldatud, et lapsed üksteist ei häiriks.

Vaiksemateks tegevusteks mõeldud alad (nt raamatu- ja kirjaoskuskeskus, teaduskeskus, kunstikeskus) on eraldatud kärarikkamatel (nt ehitus- ja loovmängukeskus), kuna müra mõjutab loovust ja keskendumist. Klotsikeskuses aitab seda vähendada vaip. Kuna see on meil liiکلustemaaline, siis on ka autodel tegevust. Kunsti-, raamatu- ning kirjaoskuskeskus vajab paremat valgustust, kokanduse- ja kunstikeskus ka lähedal asuvat vee kasutamise võimalust. Oskuslikult kasutatakse ära riietusruumi vaiksemateks tegevusteks ja tualettruumi vee- ja liivakeskuseks, sest seal on hästipuhastatav põrandapind.

* Loodud on mugavad kohad puhkamiseks ja lõõgastumiseks, muusika kuulamiseks.

Mugavus on mitmeti mõistetav. Kindel on, et osa lastest vajab aegajalt üksi olemist ja on väiksema pingetaluvusega. Vahel piisab õpetaja süles olemisest. Mõnikord on vaja püsti panna kergesti paigaldatav telk, buss või varjualune. Ka kattega õpetajalaud pakub mõnusat äraolemist. Suuremad saavad tekkidest, linadest endale ise hea pelgupaiga meisterdada. Tervisekaitse jaoks on oluline nende pestavus, seepärast on lapsevanemad aidanud enamuse neist varustada lukkude või sellise ümbrisega, mis võimaldab neid pesemiseks ära võtta.

* Materjalid ja tegevuskeskused on selgelt tähistatud.

Iga keskus on märgistatud keskusesildiga, millel on keskuse nimi ja mitu last selles keskusel mängida saab (nii arvu kui numbriga), samuti on lapsel võimalus koht mängunurgas kindlustada kui ta asetab oma nimesildi vastavasse taskusse keskusel viibimise ajaks. Keskusesse registreerumiseks on loodud väga erinevaid võimalusi (nimi pesulõksul nõõri külge riputamiseks, vineerist sildid keskuse majaaknasse, õmmeldud riidetaskud jm). Kui mängunurgas tegutseb juba piisav arv lapsi, õpetab see teistele soovijatele oma järjekorra ootamist ilma tüli või mängust lahkumata. Samuti õpivad lapsed ühinema kaaslastega ühistegevuseks. Avatud riulid kutsuvad lapsi vajalikku võtma ja kuna asjade asukohad on arusaadavalt märgistatud, siis on neid hõlbus ka pärast kasutamist õigele kohale tagasi panna. Liitrühmas on noorematele lastele mõeldud materjalid allpool ja suurematele ülemistel riulitel, et igaüks ulataks oma käega võtma.

* Igal lapsel on isiklike asjade hoidmiseks oma koht.

Igal Päikesejänkul on nimega varustatud kummutisahtel, mis tagab lapsele privaatsustunde ja õpetab kaaslastele oskust seda õigust aktsepteerida. Tavaliselt on laps oma nimesildi ise kirjutanud ja kujundanud.

Kasvukeskkonda iseloomustavad ka visuaalsed materjalid seintel, mida lapsed uurivad individuaalselt, grupiti, vahel ka terve rühmaga. Väljapanekud käsilolevatest töödest ja väärtustest, mida õpetame, on valdavalt välja pandud laste silmade kõrgusele. Vajadusel materjale vahetatakse, et laste tähelepanu püsiks.

Hindamine:

* Hea Alguse programmi rühma sisustuse kontrollnimestik on abiks ruumi ülevaatamisel. Rühmaruumi kontrollnimestik, (vt lisa 11.1; 11.2). Viiakse läbi iga aasta septembris rühmapersonali poolt.

* Vastavust Hea Alguse kvaliteedinäitajatele jälgib õppealajuhataja;

* Juhtkond uurib personali ja lastevanemate rahulolu iga aasta jaanuaris ;

* Õppeaastaks valmisoleku hindamine: enesehindamine, lisaks linnavalitsuse hinnang sellele (iga aasta septembris). Hindamisse on kaasatud pedagoogid.

* Riskianalüüsi läbiviimine sise- ja väliskeskkonnas, ohtude väljaselgitamine, tegevusplaani koostamine ja järk - järguline rakendamine turvalisuse tagamiseks on valdavalt tervisemeeskonna korraldada.

Päikesejänku rühmaruum on lapsekeskne, valikuid pakkuv, võimaldab lapsel olla aktiivne ja loov. On loodud võimalused mitmekesiseks tegevuseks nii poistele kui tüdrukutele. Paar aastat tagasi tegid pedagoogid ettepaneku täiendada õppekava rollimängu õpetamisega,

kuna tähelepanekud näitasid, et kodust tulnud lapsed ei oska mängida ehk rolle võtta. Rollimängupäevad võimaldavad lastel katkestamatult mängida ja mänguoskused on tunduvalt paranenud. Nt ei piirduta auto liigutamise punktist A punkti B, vaid elatakse sisse autojuhi rolli ning sõidetakse kindla sihiga midagi tähtsat tegema.

Päikesejännkul on avar ja hästi haljastatud õueala, kus kasvab ligi 30 liiki puid-põõsaid. Lisaks ühistele mänguväljakutele on igal rühmal ka oma ala. Korralik liiklusväljak on abiks liikluskasvatuse (Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt tunnustatud 2005/06 õppeaasta Väärt Teoks).

Kuna eemaldasime 3 aastat tagasi õuealalt kõik mittestandardse (autokummid, rauast ronimis- ja turnimisvahendid, ohtlikuks muutunud mängumajad), jäi õueala mänguvahenditest üsna hõredaks. Oleme nüüd panustamas õuevahenditesse ja seda ikka sponsorite ja projektide toel, samuti lastevanemate abiga, kuna eelarvest on vaja remontida veel 1 rühm. Nt õnnestus septembris 2015 soetada heategevusfondi MTÜ Koos Laste Heaks toel õuealale kolm kaasaegset keksumängu TipTipTapist. Puuduva õuepaviljoni ehitamiseks tegi alguse hoolekogu esimees. Ta leidis arhitekti, kes on nõus tasuta tegema projekteerimistööd. Sügisises vanematekogus toetati esimehe algatust ja otsustati korraldada jõululaat paviljoniehituse toetamiseks.

Aspekt 2. Kasutatakse ea- ja arengukohaseid mängu- ja õppevahendeid

Päikesejännkus selgitatakse 3 korda aastas välja rühmade vajadused, kaardistatakse ja arvestatakse nendega. Piiratud eelarve tõttu on olnud väljaminekud mänguasjadele 20-30% õppevahendite ja mänguasjade ostmiseks eraldatud summast. Abiks on olnud Eesti Tulevikulapse SA, lapsevanemad, sponsorid. Kasutame tasuta võimalusi, nt liikluskasvatuseks mõeldud mängude tellimine Maanteeametilt. Rühmad laenuvad üksteisele meelsasti, seetõttu pole olnud vajadust osta 6 ühesugust mängu. Osa ühiselt kasutatavatest õppeotstarbelistest mänguasjadest/vahenditest, nt Keskkonnainvesteeringute Keskuse projekti toel ostetud keskkonnateemalised lauamängud, mulaažid, vahendid teadustöök jms, on peretoas, tervisekasvatuseks vajalik tervishoiutöötaja kabinetis. Avalikus arhiivis on kõikidele rühmadele nähtav temaatiline kartoteek, kus ja mida saada on. Mõned kallimad mängukomplektid käivad nn külakorda. Varem oli peretoast ka peredel võimalik laenutada nädalaks mänguasju kodus mängimiseks, kuid kodukülastusankeetidest on selgunud, et olukord on muutunud ja kodus on pigem liiga palju mänguasju. Raamatuid kodus lugemiseks saab peretoast endiselt laenutada.

Lisaks koostavad täiskasvanud koos lastega mingiks kindlaks tegevuseks vajalikke õppematerjale või mõne lapse kindlaid vajadusi silmas pidades. Vajadusel laiendatakse õppematerjalide hulka koostöös huvigruppidega (lapsevanemad, raamatukogu, keskkonnahariduskeskus jne). Õpetaja innustab lapsi erinevaid võimalusi pakkuvate materjalide abil lapsi mängima, uurima, katsetama, looma. Koos jagatakse vastutust rühmas kasutatavate materjalide osas.

Päikesejännkus on õpetajad ise ja koos lastega valmistanud põnevaid raamatuid, lau- ja õppemänge. Koostatud on keskkonnakasvatuseks erinevad teemakastid (Kivid, Prügi, Meri, Puud, Meeled, Ilm jne), samuti valdkonna „Mina ja keskkond” toetamiseks teemamapid. Kogutud on materjali, mis näitavad ühiskonna mitmekesisust, erivajadusi, erinevaid kultuure, elukaare erinevaid etappe, perekonna struktuure. Materjalide abil kujundavad õpetajad lastes sotsiaalset avatust, mõistmist ja sallivust. Nendel materjalidel on oluline koht laste väärtushinnangute kujundamisel. 2010. aastal ilmus „Päikesejännkude väärtuste raamat” (vt Meie oma raamat, lisa 12), mille kasutamiseks on koostatud metoodiline juhend. Rühmades on leidnud koha laste ühistööna valminud plakatid, mis näitavad kui erinevad me oleme.

Kuna laste huvid on erinevad, saab üht ja sama tegevuseesmärki täita, valides meelepärase keskuse. Enamik lapsi huvitub vähemalt ühest- kahest valdkonnast. Keda paelub klotsidest ehitamine, keda lauamängud või loovtegevus. Ka ühe keskuse piires on

valikud võimalikud, nt katsetada erinevaid materjale kunstikeskuses, kirjutada mannale, liivale või paberile, valida rütmipilli orkestri tegemiseks, ehitades kasutada klotse oma oskuste kohaselt, kuna pole õiget või valet ehitamisviisi jne. Laste huvisid tundma õppides saab õpetaja neid ära kasutada tegevuste liitmiseks eri valdkondadest. Liitrühmas on vahendeid ja mänguasju erinevas vanuses lastele.

Materjalid, mis innustavad matemaatika ja teaduse uurimist asuvad kõigis keskustes. Päikesejänkud tõdeavad, et nii matemaatika kui teadusega saab tegeleda rutiinsete tegevuste ajal nagu riietumine, pesemine, lauakatmine, söömine, hommikuring. Juba keskuste sildid innustavad matemaatikaga tegelema. Mitu last võib mängida siin nurgas? Mitu last juba mängib? Mitu last saab veel juurde tulla? Ka õuemängud annavad häid ideid matemaatika õppimiseks. Palju oleneb õpetajast, kuivõrd ta ühe või teise tegevuse käigus rõhutab matemaatika mõisteid.

Materjale ja vahendeid vahetatakse vastavalt nädalateemale ja laste huvidele. Laps, kes on huvitatud kassidest või koertest, on rõõmus kui leiab raamatukeskusest raamatuid koduloomadest. Laps, kes armastab teatris käia, leiab uusi kostüüme, mida näitemängus vaja. Nii kohandab õpetaja materjale ja tegevusi mitte ainult arenguvajadusi silmas pidades vaid ka laste huvidest ja kultuurilistest erinevustest lähtudes.

Rahulolu-uuringud (lapsed, lapsevanemad, töötajad) annavad tagasisidet, kuidas rahul ollakse ja mida oleks vaja juurde. (vt küsitluste tulemused, lisa 9.3.) Lastevanematelt on tulnud väärt ettepanekuid õuevahendite soetamiseks. Kooliminejatele esitatakse igal kevadel rahulolu-uuringu käigus küsimused: Mida arvad rühma mänguasjadest? Kuidas sul mängud lähevad? Lemmikkeskusteks on valdavalt klotsi-, lauamängu- ja kunsti- ja loovmängunurk. Tüdrukud on tavaliselt rohkem rahul (keskm. 4,7) kui poisid (keskm. 4,3), mille tõttu oleme rohkem tähelepanu pööranud poisse huvitavatele tegevustele. Nt ostsime juurde naela- ja kruvikeeramise mängu, tööpinke. Laste soovile vastu tulles soetasime Kidkraftist mängu „Igapäevakangelane“ (tuletõrjeteemaline kmp), mis rändab rühmast rühma.

Hästi: Vahendeid ja materjale on piisavalt, lisaks on soositud looduslik- ja taaskasutatav materjal. Lapsed arvavad (rahulolu-uuring), et rühmas on piisavalt asju, millega mängida ja jätkub kõigile, saab valida.

Mõtlemiseks: Kõiki laste ettepanekuid lasteaias ei saa realiseerida, nt viimasel kolmel aastal on poiste ettepanekute hulgas mänguasjade ostuks olnud: „Kisendav surm“, „Hambutu“, transformerid, püstolid, mõõgad, sõdalased. Mõned poisid on öelnud, et kodus on ägedamad asjad. Selgitame siis rühmas kokku lepitud väärtustele toetudes, miks lasteaias selliseid valikuid ei toetata. Toeks on ka Kiusamisest vaba lasteaia meetodika, mis astub vastu vägivallale. Selle õppeaasta esimesel lastevanemate koosolekul lepiti vanematega kokku, et ka koduste mänguasjade päeval võetakse kaasa ainult puhtaid, eale vastavaid, ohutuid mänguasju, mis ei õhuta vägivalla.

Aspekt 3. Lastest hoolitakse ning arvestatakse nende tunnete ja arvamustega.

Päikesejänku valib väga hoolikalt personali, totudes meile olulistele väärtustele. Peame oluliseks, et iga suure Päikesejänku suhtlusstiil oleks soe ja hooliv ning jälgime, et see nii ka oleks.

Lasteaias peetakse ülioluliseks laste sotsiaal-emotsionaalse arengu toetamist. Lastel on raske paljude emotsioonidega hakkama saada. Toetame laste eneseteadlikkuse arengut: tunda oma tundeid, väärtusi, väljakutseid. Milline sa oled, kui oled kurb või rõõmus? Õpetame lapsi toime tulema oma tunnetega ja andma sobival moel sellest kaaslastele teada. Igal rühmal on nn tunnete märkimise abivahend (tunnete nukk, maja, tasku vm), kuhu laps asetab märgina oma tunde. Tunnetega toimetulek aitab suhteid luua, leida sõpru.

Vahel on ka riid kerged tulema. Kasutame Ly Ergi koolituselt (Tartu Ülikool) saadud materjale problemlahendusliku käitumise õpetamiseks. Selgitame, et vastutustundlike otsuste tegemiseks tuleb teha valikuid. Alati lapsed ei näe, et võib olla mitu võimalust. Kasutame palju erinevaid mängu sh situatsioonimänge sotsiaalsete oskuste arendamiseks, pildiseeriaid põhjus-tagajärg seose mõistmiseks, kirjanduspalade põhjal arutelu, läbirääkimisi. Kiusamisest vaba lasteaia meetodikaga on liitunud 4 rühma ja karude koosolekutel leitakse koos lahendusi üksmeelele jõudmiseks.

Oluline roll on õpetajal ja õpetajaabil, kes oma targa tegutsemise ja eeskujuga suunavad ja julgustavad lapsi üksteist toetavalt tegutsema, üksmeelele jõudma, üksteist aidates röömustavaid tulemusi saavutama. Toetame laste huvisid, soove, võimaldades neile vahendeid, ruumi ja aega. Nt märkas 3-aastaste rühma õpetaja, et lapsed olid toolidest ehitanud bussi. Sõitjatel olid käes mänguasjad ja lilled. Õpetaja küsimusele, kuhu lapsed sõidavad, tuli vastuseks – sünnipäevale. Kuna ka hiljutisel vanemate koosolekul oli kokku lepitud, kuidas rühmas sünnipäevi tähistatakse, otsustasid õpetajad võtta nädalateemaks „Sünnipäev“. Iga laps sai rääkida kodust kaasa võetud fotode toel, kuidas nende peres sünnipäeva tähistatakse. Koos leiti nii sarnasusi kui ka erinevusi. Teema huvitas lapsi väga ning ühest nädalast ei piisanud. See kasvas üle lasteaia sünnipäeva tähistamiseks.

Lastel on teada, et oma tööd tuleb ära teha nädala jooksul ja nad saavad otsustada, mis päeval nad seda hea tundega on valmis tegema. Lapsed on kaasatud planeerimisse ja nende väärt ideid lugemis-, muusikapalade või mängude valimisel arvestatakse. Ka võetakse arvesse nädalateema valikul, mis lapsi rohkem huvitab. Lapsi ergutatakse alati oma arvamust põhjendama. Vanema rühma lastel on olnud võimalusi ise hommikuringi juhtida või esitleda koos vanematega kodus ettevalmistatud teemat. Enesestmõistetav on, et õpetaja ootab lugupidavat suhtumist nii lastelt kui oma kolleegidelt. Sama loomulik on, et õpetaja toetab positiivset suhtlemist kõikide vahel ja näitab üles lugupidamist iga lapse mõtete ja arvamuste vastu. Igas parimas kodus tekib probleeme ja konflikte, mida on vahel võimalik ennetada või rahumeelselt lahendada. See eeldab õpetajalt pedagoogilist taktitunnet. Kui ühisväärtustes ja reeglites on kokku lepitud nii laste kui lastevanematega, on otsuste vastuvõtmine kergem. Vahel „kingib“ igapäevane elu olukorra, mille lahendamiseks lapsed nii mõndagi õpivad. Läbirääkimiste pidamine tähendab küll pika, kuid tänuväärse tee läbimist üksmeelele jõudmiseks. Probleemide ennetamiseks oleme kokku leppinud, et täiskasvanu väljendab selgelt oma ootusi (nt laste tegutsemisele, ühistegevusele, käitumisele), ideid ja eesmärke. Õpetaja lastele hommikuringis tegevustele üle minnes: „Küsi julgelt abi kui tunned, et on raske hakkama saada. Märka ja aita kaaslast, kes vajab abi!“

4- aastaste laste rühmas õppisid lapsed märkama hetki, mil keegi vajab abi või pakkus seda kaaslastele. Tähelepanekud kirjutati üles. Nädala jooksul märgatust kokkuvõtet tehes imestati, et selliseid hetki kogunes palju ja neid uuesti läbi elades tõdeti, et igapäevases saginas oleksid need märkamata jäänud kui õpetaja poleks oma ootustest lastele selgelt teada andnud. Tiit: „Ma tahtsin aidata Piretil jope lukku kinni panna, aga ma ei saanud sellega hakkama!“ Tubli! Tiit tuli toime enesehinnanguga, mida iga 4-aastane endale ei tunnista.

Tagasisideringis, kas siis enne õuaminekut või lõunasööki, võetakse kokku hommikupoolsed tegemised ja väljendatakse tundeid, mis tekkisid. Õpetame lapsi oma tunnete tekkimist, samuti arvamust põhjendama. Kindlasti meenutatakse reedeti nädala tegevusi ja tehakse kokkuvõtte. Lapsed räägivad, mida nad nädala jooksul õppisid ja milliseid tundeid kogesid. Lastest on saanud tublid enda ja kaaslaste tööde hindajad. Röömutundmine enda ja kaaslaste õnnestumisest aitab kaasa eduelamusele.

Oleme sellest õppeaastast lisanud nädala tegevuskavasse sotsiaalsete oskuste arendamiseks tegevusi, mis viiksid kuueesmärgi saavutamiseni.

	<p>Hästi: lapsed oskavad teha hommikuringis ruumi hiljem tulijale, istuda kõrvuti nendega, kes pole väga head sõbrad; oodata oma järjekorda (ka kuulamisel); kutsuda teisi ühinema, ise teistega liituda; anda hinnangut oma ja kaaslaste tegevusele, käitumisele; jagada vahendeid, olla teiste suhtes tähelepanelik. Lapsed mõistavad, et pole võimalik olla kõigiga sõber vaid tähtis on olla hea, hooliv ja tähelepanelik kaaslane.</p> <p>Parendamine: Suurim probleem on üksikud agressiivsed, käitumisprobleemidega lapsed. Oleme teinud koostööd Rajaleidja keskusega, kasutanud psühholoogi abi. Õpetajad läbisid „Oskuste õppe“ koolituse. Peredele oleme otsinud sobivaid abiprogramme ja koolitusi. Tänu koostööle on olukord leevendunud. Heaks näiteks oli ühe rühma vanematekogu liikmete pöördumine ebasõbraliku lapse pere poole, mis pani murelapse ema-isa paremaid lahendusi leidma. Plaanime selle lapse vanemaid ka rohkem kaasata Kiusamisest Vaba lasteaed programmi.</p> <p>Suur abi oleks riiklikult välja töötatud programmidest. Nt nagu on Norras Tervishoiuministeeriumi psühholoogilise esmaabi programm (2011), mis aitab õppida kasutama sobivaid meetodeid viha, agressiivse käitumise maandamiseks. Selleks oleks vaja ka väljaõppe saanud inimest, kes lapsega individuaalselt tegeleks rühmaruumist väljaspool, nt tervishoiutöötaja.</p>
--	--

VALDKOND	JUHTIMINE
Palun valige analüüsimiseks 1 kuni 3 aspekti (vaata Lisa 1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lasteaia personal on professionaalne ja arengule orienteeritud, tegeletakse eneserefleksiooniga. 2. Väärtusarendusega tegeletakse süsteemselt ja järjepidevalt. 3. Töötajad on informeeritud lasteaia toimuvast ja nad on teadlikud, millest lähtuvalt otsuseid tehakse.
<p>- Kus ja mis eesmärgil teie lasteaed valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</p> <p>- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et selle aspektiga tegelemine on tulemuslik?</p> <p>- Millised on kitsaskohad ning kas</p>	<p>Aspekt 1. Lasteaia personal on professionaalne ja arengule orienteeritud, tegeletakse eneserefleksiooniga.</p> <p>Lasteaia üheks tähtsamaks väärtuseks on asjatundlikkus, õpime koos ja üksteiselt, oleme nutikad enesearendamisel, väärtustame elukestvat õpet. 2009.a. sisehindamise nõunik Sigrid Lilleste tõdes: „Juhtkond on määratlenud personali arendamise prioriteetseks, sest näeb selle valdkonna arendamisel kõige suuremat kasutegurit lapse ja vanemate toetamiseks. Väärtustatud on õppiva organisatsiooni põhimõtete järgimine, juhtkonnapoolne toetus personali enesearendamisele, kaasamisele ja täiendkoolitusele“.</p> <p>Päikesejätkus on tavapärane ühiste arusaamade, eesmärkide, väärtuste jagamine, täiustamine ning uute asjade katsetamist toetav kultuur. Päikesejätku on tunnustatud Koolitussõbralikuks organisatsiooniks ja õppealajuhataja Pärnu Aasta Koolitajaks 2010.</p> <p>* Päikesejätkus on kvalifitseeritud pedagoogiline personal. 13-st pedagoogist omab vanempedagoogi ametijärku 8. Kuuest õpetajaabist on 5 läbinud õpetajaabi koolituse. Lasteaia on 6 mentorit, kes on koolituselt saadud rakendanud praktikantide juhendamisel (Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, Tallinna Ülikooli Pedagoogilisest Seminar). Puhkepäevadel või vabal ajal käidud koolituste aja korvab juhtkond võimalusel vaba ajaga. Juhtkond on eeskujuks enesetäiendamisel ning motiveerib koos ja üksteiselt õppima, tunnustab tublisid enesetäiendajaid, kes tulemuslikult rakendavad õpitut.</p> <p>* Koolitus on planeeritud, analüüsitud, hinnatud. Võimalus täiendkoolituseks on kõikidel töötajatel. Välja on töötatud iseseisva enesetäiendamise kord. Koolitusplani koostamisel arvestatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedagoogi arenguvajadusi, mis selguvad arenguestlustel, samuti õppe- ja kasvatustegevuse külastamisel õppealajuhataja poolt õpetaja kompetentsi ja abistamisvajaduse hindamiseks; - vabariigi ja Pärnu alushariduse ning lasteaia prioriteete, põhiväärtusi, õppeaasta eesmärgid, sisehindamise tulemusi ja täiendkoolituseks eraldatud raha.

ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?

- * Professionaalsuse on taganud:
 - meeskondlik, koos- ja üksteiselt õppimine, kolleegi toetav tegevus (nt ettekandeks valmistumisel, edasiõppijatele, atesteerimiseks valmistumine);
 - tugiisiku määramine uutele ja vähese kogemusega töötajale, mis on taganud kiireMA kollektiivi sulandumise ja vajadusel asjakohase abi kättesaadavuse;
 - kindel koht on sisekoolitusel (sh kolleeg-kolleegile). Nn tarkuseteri koolitustelt jagatakse kolleegidega vähemalt 2 korda aastas;
 - teiste lasteaegade kolleegidelt õppimine (Pärnus on 12 erinevat õpetajate ühendust);
 - oma kogemustest õppimine, tegelemine eneseanalüüsiga.

* Päikesejänkus viiakse läbi töötajate töö- ja eneseanalüüsid Demingi ringi põhimõttel. Arenguvestlusel vahetu juhiga on eesmärgiks jõuda ühisele arusaamisele eelmise õppeaasta tulemuste suhtes, tugevdada töötaja eneseusku, arutades nende edusamme. Parimate omaduste esiletoomine aitab edasi areneda. Õpetajad tunnevad huvi oma töö tulemuslikkuse vastu ja on huvitatud tagasiside saamisest lastelt, töökaaslastelt, juhtkonnalt, lastevanematelt, teistelt huvigruppidele. Nt kaardistatakse uute lastevanemate ootused. Arenguvestlusel perega on hea saada tagasisidet oma tööle, kuivõrd on vanemate ootused täitunud või kas liigutakse ootuste täitumise poole.

Hästi: Lasteaias on asjatundlik personal. Asjatundlikkus on asutuse üks põhiväärtustest. Juba eelmisel kevadel võis öelda, et õpetajate eneseanalüüsid on hästi koostatud. On õpitud valima asjakohaseid tegevusi eesmärkide täitmiseks ja nägema paremini oma töö tulemust (mõju lastele), samuti isiklikku tööpanust või oma panust meeskonnatöös. On õpitud mõõtma muutusi endas kui õpetajas. On omaks võetud arusaam, et õpetaja eneseanalüüsi mõte on toetada tema professionaalset arengut. Lapsevanemad on rahul töötajate kompetentsiga - 4,9 (2015).

Mõtlemiskoht: Vaadates Päikesejänku vanuselist koosseisu, paneb see muretsema (peaaegu kolmandik on üle 60 aasta). Hetkel puudub ka tervishoiutöötaja. Kavas on teha rohkem koostööd Tallinna Ülikooliga, lootuses, et noori spetsialiste ka Pärnusse tuleb (nt panna tööpakkumise kuulutused ülikooli teabetahvile, motiveerida praktikante jne).

Aspekt 2. Väärtusarendusega tegeletakse süsteemselt ja järjepidevalt.

Asutuse põhiväärtustes on kokku lepitud ja nende määratlemisel saavutati üksmeel. Väärtuste lahtimõtestamisel osales kogu personal nn maailmakohviku meetodil.

Päikesejänku põhiväärtused :

* **turvalisus** – rakendame kaasavat ja väärtuspõhist juhtimist, personali valikul lähtume kokkulepitud väärtustest, võimaldame teha asutusesiseselt karjääri, lepime kokku ja täidame lubatu;

* **asjatundlikkus** - väärtustame elukestvat õpet, õpime koos ja üksteiselt, jagame ideid ja mõtteid, väärtustame kompetentsust omal alal, oleme nutikad enesearendamisel;

* **koostöö** – täidame vastastikused ootused ja vajadused, usaldame ja hoiame saladust, toetame üksteist; täidame, jagame rolle ja võtame vastutuse, tunnustame üksteist;

* **avatus**- oleme sõbralikud ja head suhtlejad, oleme valmis muutusteks, jagame oma ideid ja kogemusi, õpime teistelt

Töötajad vastavad kokkulepitud väärtustele: on kannatlikud, usaldusväärased, avatud, hoolivad, pühendunud, positiivsed, mõistvad ja tervist väärtustavad.

Asutuse väärtustega on seotud:

- missioon, visioon, eesmärgid;
- õppe- ja kasvatustöö lastega, lapse kui isiksuse kujundamine;
- juhi tegevus ja otsused;
- töötajate peamised otsused;
- töötajate hindamine;
- koostöö huvigruppidega

* Päikesejänku juhtkond tegeleb väärtuste juhtimise teemaga, uskudes tõeliselt, et see aitab suurendada asutuse väärtust ja tegutseda sihipärasemalt, mõjutada asutuse kultuuri tervikuna. Väärtuste ülesanne, reguleerida inimeste vahelisi suhteid, on ennast õigustanud. Kogeme, et pole vaja väärtustele pöörata kõrgendatud tähelepanu vaid see on igapäevase elu loomulik osa. Lastele on loodud head tingimused üldoskuste arenguks ja väärtuskasvatuseks. Kui rühmad alustasid laste ja lastevanematega väärtustes kokkuleppimisega, siis pandi „kasvama“ nn rühma väärtuste puu. Mis vilju puu kannab, oli iga rühma otsustada. Tänapäevaks on puudest saanud midagi rühmale omasemat, nt Kiti-Käti rühmas on rühmamaskott koos lõngakeradega, millel rühmale olulised kokku lepitud väärtused (vt foto, lisa 13), Pesamunadel on maskott Tibu väärtuste-munadega jne. Väärtustega tegeletakse nii nädalateema raames kui igapäevastes toimingutes. Täiskasvanud hindavad oma eneseanalüüsid, kuidas nad on järginud väärtusi oma kõnes, käitumises, tegevuses. Hindasime väärtuste toimimist ka lasteaias arenduspäeval, mis toimus tööst vabal päeval ajal Reius. Väärtused aitavad ennetada probleeme, võtta vastu otsuseid, on abiks uute töötajate valikul. Lapsevanemad annavad hinnangu, kuivõrd heaks eeskujuks nad lasteaiatöötajaid peavad. Personalijuhtimises on olulisel kohal tagasiside tööle (märkamise, tunnustamine, probleemide ennetamine). Väärtused annavad meile kindlust, kuidas olla, käituda, tegutseda. Nad on olnud motivatsiooniallikaks, aitavad hoida ja kujundada enesehinnangut.

* Idee, seada Pärnu Päikesejänku lasteaias õppe- ja kasvatustöö üheks prioriteediks tarbijakasvatus, tuli lastevanematelt peale perekooli, kus külaliseks oli tarbijakaitsemeti tarbijahariduse peaspetsialist Helena Hansen. Üsna varsti peale perekooli loengut helistati meie lasteaeda ja küsiti, kas oleksime nõus tegema koostööd Tartu Ülikooli meedia ja kommunikatsiooni doktorandi Riina Ruusiga, kes oli kirjutamas oma doktoritööd just laste arusaamadest tarbimisest. Alates 2011 aastast olemegi pühendunud tarbimisharjumuste, -käitumise kujundamisele koos peredega. Tundus loomulik olevat lõimida juba olemasolev koos tarbijakasvatusega üheks tervikuks. Nii olemegi tegelenud tarbijakäitumise- ja oskuste õpetamisega nii õppe- ja kasvatustegevustes kui igapäevaelu tegemistes, toetudes üldtunnustatud ja kokku lepitud väärtustele. Õpetajad on koostanud säästva arengu ja tarbimise teemal huvitavaid õppevahendeid. Oma kogemust oleme jaganud nii Pärnus kui vabariigis (avatud tegevused teemal „Tarbi targalt!“, seminarid, loengud). Mängude kirjeldusi on ilmunud „Tea Toimetas“ (vt lisa 14.1). Rühmade kogemused on kogutud käsikirja, mis ootab avaldamist.

* 2012/13 keskendusime väärtustele läbi rahvatarkuste (vt Aspekt 3, lasteaias on välja kujunenud traditsioonid...)

* 2013/14 läbi järgisime väärtusi läbi keskkonnakasvatuse: VAATAN LOODUSELE SILMA! (õpin tundma, märkan, hoolin, jäädvustan). ANNAN OMA PANUSE! (säästan ja vastutan, kaitsen, hoian korras, lisan omalt poolt)

* Väärtuskasvatuse auhind anti Päikesejänku lasteaias üle 03.- 04.12.09 Tartu Dorpati konverentsikeskuses toimunud Väärtuskasvatuse konverentsil „Õpilane - väärtuskasvatuse subjekt või objekt?“ Päikesejänku lugu avaldati M. Veissoni koostatud raamatus „Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. (2010).

* 2009 sügisel Eesti Tulevikulapse Sihtasutusega koostöös kirjutatud projekt „Väärtustega väarikamaks“ rahastati (Avatud Eesti Fond) ning selle toel ilmus „Päikesejänku väärtuste raamat“, toimus väärtusteemaline ühiskoolitus lastevanematele ja töötajatele ning õppepäev lastele. Kogumikus ilmusid lasteaiatöötajate, praeguste ja endiste kasvandike ning nende vanemate kaastööd. Raamat on kogunud populaarsust vabariigis ja seda on soovinud oma kogusse Pärnu Keskraamatukogu ning ülikoolide raamatukogud.

* Oleme teinud koostööd TÜ eetikakeskusega, millest olulisem on vabariiklik koolituspäev 24.09.2010 „Väärtused lasteaiapäevas“, millele osavõtjad andsid suurepäraselt tagasisidet. Eetikanõukogu on avaldanud nõusolekut tunnustada lasteaeda kui väärtuskasvatuse alast koolitajat.

* 7 pedagoogi osales Pärnu lasteaiaõpetajate suveseminaril (2009), mille teemaks oli „Väärtused meie elus“. 1 meie lasteaia pedagoog juhtis töötuba teemal „Inimene on väärtus“.

* Töös lastega on heaks abivahendiks väärtuste õpetamisel olnud M.I.L.K Collectioni sarja kuuluvad fotoraamatud, mis sisaldavad fotosid erinevates geograafilistest piirkondadest, kajastamaks spontaanseid hetki inimese elu esimesest hetkest, kuni viimase päevani. Pildiraamatute abil toimib kasvatav õpetamine, mille eesmärk on mõjutada väärtushinnanguid, tundeid, hoiakuid, sest olenemata kontinendist ja rahvusest taandub inimlikkus kõikjal sarnastele väärtustele nagu armastus, sõprus, hoolivus, sallivus, mõistmine. Raamatuid jaotati vabariigi lasteaedadele projekti „Käsikäes II“ raames (EMO Group Baltic ja MTÜ Lihtsad Lahendused) ning Päikesejänkult telliti raamatute kasutamiseks metoodilised soovitusel (2007), mis lisati kinkekomplektidele.

* Seisukohti ja arvamusi väärtuskasvatusest on avaldatud „Õpetajate Lehes“ ja „Pärnu Postimehes“. Oleme oma kogemust jaganud Pärnu lasteaednikele teemal „Mina teiste seas“ ning koolitanud ja nõustanud lapsevanemaid, kes vajavad abi ja toetust selles valdkonnas. Hea Alguse koolituskeskus ettepanekul esinesime väärtusteemaliste kogemusetekannetega Äratuskoolituse-seminaril, mida toetati ESF Programmi „Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmise 2008-2014“ poolt.

* M. Sutropi koostatud raamatu „Väärtuspõhine kool. Eesti ja maailma kogemus (2013)“ lisas oleval plaadil on jäädvustatud väärtuste arendamine õppealajuhataja ja direktoriga tehtud intervjuus.

* H. Tammiste. „Tarkus tuleb tasapisi“ (2014) sisaldab meie lasteaia kogemust, milles juttu ka, kuidas oleme järginud hea lasteaia kriteeriume.

Hästi: Personal on hakanud järjest rohkem toetuma väärtustele (tõusev trend: 2013- 4,7; 2014– 4,8; 2015– 4,9). Tänu kokkulepetele on asutuse sisekliima püsinud äärmiselt positiivseks. Väärtused on need, mis suuri Päikesejänkusid teeb tugevaks, hoiab koos. Tunneme rõõmu, et väärtuste puud on hakanud kasvama lasteaedades ja koolides üle vabariigi. Tabivere Gümnaasiumil direktor Piret Siivelt kinkis meile oma kooli väärtuste raamatu, mille koostamiseks said tema sõnul idee meie lasteaia. Tagasiside koolidest näitab, et Päikesejänkust kooli läinud lapsed oskavad valdavalt käituda viisakalt, loovad hästi sõprussuhteid.

Murekoht: On kärgperesid, kus lapsed on eri asju väärtustavate vanemate, võib isegi öelda, et meelevallas. On vanemaid, kes pole oma lastele just mitte kõige paremaks eeskujuks. Lasteaed saab küll peret mõjutada, kuid mitte muuta. Sageli ei osale just need vanemad ka koolitustel, hea kui koosolekule jõuavad. Individuaalsetel vestlustel on tunda, et küll kuulatakse viisakalt ära, kuid dialoogini on raske jõuda. Õnneks on selliseid peresid vähe. Oleme kavandanud ümarlauri koos vanematekoguga, et leida ühiselt lahendusi ning seadnud selleks aastaks eesmärgi: täiskasvanu on väärtus oma eeskujuga nii sõnas, mõttes kui teos.

Aspekt 3. Töötajad on informeeritud lasteaia toimuvast ja nad on teadlikud, millest lähtuvalt otsuseid tehakse.

Informatsiooni kättesaadavus on üks meie põhiväärtuste (avatus, koostöö) eeldusi. Infovahetus on järk-järgult täiustunud ja kaasajastunud. Kommunikatsiooniks ja infovahetuseks kasutame nii formaalseid kui mitteformaalseid võimalusi, mis tagab tõese info kiire liikumise. Juhtkond peab oluliseks info edastamist varakult ette, et vältida kiirustamist ja pingeid lühikese tähtaja tõttu.

* eelistame silmast-silma suhtlemist. Heaks tavaks on, et kõik juhtkonna liikmed teevad hommikuvisiite rühmadesse, et vahetada infot, saada teada kui abi avajatakse ja soovida toredat tööpäeva; vajadusel jätame rühma infot paberkirjel;

* laiendatud juhtkonna nõupidamised koos lasteaia töörühmade juhtidega asendasime infotunniga pedagoogidele ja õpetajaabidele sagedusega vähemalt kord kuus. Tõdesime, et ei piisa sellest kui õpetaja viib info rühma vaid ka ülejäänud personalil on õigus saada teavet otsesest allikast. Infotunnis arutatakse läbi järgmise kuu tegevuskava ja rühmad saavad nn kuukalendri paberil, kus on kirjas kõik asutuses toimuv;

* igal rühmal on arvuti, meiliaadress ja rühmatelefon. Kõikidele töötajatele on nähtav vajalik dokumentatsioon, õigusaktid, õppematerjalid, koosolekute otsused, infotundide kokkuvõtted, fotod jm avalikus arhiivis. Arvuti ja internetiühenduse olemasolu tagab juurdepääsu lasteaia kodulehele, kuhu pannakse üles kuu viimasel päeval järgmise kuu info. Koostatud on mitmeid liste (töötajad, vanematekogu, lapsevanemad); hoolekogu eestvedamisel on lasteaial oma Facebooki konto. On valitud inimene nii pedagoogide kui hoolekogu poolt, kes infot üles laeb; rühmades kasutatakse ka Fotki keskkonda lastevanematele; juhtkonnale meilitsi või telefoni teel tulnud rühmi puudutav info edastatakse koheselt;

* et jooksev info meelest ei läheks, on kombeks teha märkmeid lauakalendrisse. Seda vajadust on vähendanud uus töökorraldus – kolm inimest koos töö hommikupoolle;

* kuu viimasel päeval potsatab rühmade meili-postkasti „Päikesejänku Teataja“, mis sisaldab kuu jooksul toimunut nii rühma- kui lasteaiatasandil ning olulisi eelteateid. Peredele meili teel saadetak infoleht säästab paberit;

* vähem kasutame teabetahvli, aga ei välista, sest mõnel juhul on see parim, nt on nähtavad päevad, mil tore kolleegi sünnipäeval õnnitleda või teada anda mõnest üritusest.

* dokumendihaldussüsteemi AMPHORA kasutusele võtmine (2012), mis on nähtav kodulehelt. Järelpärimise korras on võimalik avalikkusel saada vajalikku infot, kuna kõik dokumendid pole nähtavad, on nn kaitstud.

Parima otsuse vastuvõtmiseks on koos töötajatega seatud prioriteedid, nt eelarve kasutamiseks või investeeringute vajaduse pingeritta seadmiseks. Peetud on teatud otsuste vastuvõtmisel läbirääkimisi. Nt. tegime ettepaneku, et õpetajad võtaksid vastu lapsed söime ning oleksid nendega kuni koolimine kuni. Senini olid eraldi söime- ja aiarühma õpetajad. Oli poolt ja vastuhääli. Otsustasime kirjutada üles muutuse plussid ja miinused, millele toetudes võeti vastu otsus, mis osutus paremaks lastele ja peredele. Ka uuele töökorraldusele üleminekuks koostas iga rühm neile sobiva tööajagraafiku, mis juhtkonnaga kooskõlastati ning tänu sellele kulges üleminek valutult ja rahulikult.

Oleme seda meelt, et võimalikult rohkem töötajaid oleks kaasatud otsustamisse. Selle on võimalikuks teinud töörühmade moodustamine, millesse kuulumine on vabatahtlik. Iga töötaja sai valida töörühma vastavalt oma huvile, tugevale küljele toetudes. Töörühm valib juhi, koostab aasta tegevuskava, tegutseb iseseisvalt ja annab aru oma tegevusest üldkoosolekul. Töörühmadesse kuuluvad kõik pedagoogid ja õpetajaabid, remonditöeline ja kokk, kokku 88% töötajatest. Töörühmade ellukutsumine on seotud ka asutuse prioriteetidega.

Tervisemeeskond: ülelasteaialised üritused lastele (nt leivanädal, südamenädal); üritused personalile nt matk Tolkuse rappa, sisekoolituste läbiviimine, nt: loeng „Terve ja heas vormis“ (lektor – toitumisspetsialist L. Vahtra), terviseteemaliste näituste korraldamine, üritused lapsevanematele, nt emadepäeva kepikõnd jm.

Lasteaed kauniks: laste joonistuste vahetamine trepikodades; trepikodade kaunistamine vastavalt aastaajale või tähtpäevale; saali kaunistuste uuendamine; õuekaunistused jõuludeks; sisekoolituste läbiviimine töötajatele ja lastevanematele, näituste korraldamine.

Keskkonna töörühm: tegeleb keskkonnakasvatuse reguleerimisega ja töökasvatusega looduses, korraldab lastele ja töötajatele õppepäevi, õppesõite koostöös Keskkonnaametiga. 2013 kirjutati projekt „Keskkonnakuu Päikesejänkus“ Keskkonna Investeeringute Keskusele ja viidi edukalt läbi koostöös vanematega

Arendusrühm: tegeleb arendustegevusega (arengukava, õppekava, lasteaiaelu reguleerivad dokumendid) Nt 2013 lõimiti tarbijakasvatuse vanuseti õppekavasse.

Väärtuspõhise juhtimise korral on tulemuslik suurema iseseisvuse ja vastutuse andmine ja toetus selle kandmiseks. Võime öelda, et juhtkonnaliikmetel on otstarbekas tööjaotus, üksmeel ja hea omavaheline kommunikatsioon – juhtimises on saavutatud tasakaal. Kui juhtkond käib ühte jalga, siis on tagatud ka hea töömeeleolu ning lüüakse meelsamini kaasa otsustusprotsessis (vt. küsitluse tulemused, lisa 9.4.) Töörühmad teevad omavahel koostööd. Nt. õpetajate päevale pühendatud matka Tolkuse rappa korraldas

	<p>tervise meeskond, aga keskkonnatöörühm organiseeris koolitaja MTÜ-st Aasavili, kes tutvustas meile rabalooduse eripära ja õpetas mängida looduse paremaks tundmaõppimiseks.</p> <p>Hästi: infoliikumine ja juhtimine on taganud rahulolu. Tõese info saamine mõjub soodsalt sisekliimale. Töötajate valmisolek otsuste tegemiseks ja vastutuse võtmiseks on taganud suurema iseseisvuse töös ja vähendanud juhtkonnapoolset sekkumisvajadust. Omaalgatuslikud põnevad ideed on ellu viidud (advendihommikud, lasteaia sünnipäevakarneval, talvine talispordinädal, lastevanemate ümarlaua eestvedamine, tervise- ja heaolunädal, muusikanädal, piima- ja leivanädal jne). Õpetajaabide kaasamine töörühmadesse on tõstnud tunduvalt nende enesehinnangut.</p> <p>Parendamine: Innustame õpetajat abistavat personali rohkem kaasa rääkima oluliste otsuste tegemisel. Arvame, et kasuks tuleb turvalisuse tagamine koostöös (sh võin avaldada oma arvamust - ma ei kritiseeri, vaid arutlen, väärtustan teise arvamust jms). Arvutite uuendamine rendiarvutite näol, mille eest tasub linnavalitsus, ei suuda tagada ootustele vastavat arvutiparki. Kindlasti loodame sõna sekka öelda kui linnavalitsuses tuleb aruteluteemaks IT valdkonna planeeritavatest arengutest lasteaedades. Kavatsime korraldada koostöös Kodu kauniks töörühmaga rühmade teabetahvlite nn ülevaatus, mille tarbeks töötasime välja kriteeriumid, mis puudutavad info asja- ja ajakohasust, samuti väljapanekute vormilist külge: atraktiivsust, rühma sümbolika kasutust jne. Kokkuvõttes on plaanis tuua välja parimad näited. Objektiivsema arvamuse saamiseks kaasame Pärnu lasteaednike kunsti ühenduse juhti.</p>
--	--

VALDKOND	KOOSTÖÖ JA HEAD SUHTED
<p>Palun valige analüüsimiseks 1 kuni 3 aspekti (vaata Lisa 1)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lasteaed teeb koostööd teiste lasteaedade või asutustega, et jagada oma kogemust, muresid ja rõõme. 2. Soodustatakse vanemate enesetäiendust, harjumusi lasteaiaiga koostööd teha ning perede võimalusi üksteiselt õppida. 3. Lapsed, õpetajad jt lasteaia töötajad ning lapsevanemad on kaasatud erinevatesse lasteaia projektidesse.
<p>- Kus ja mis eesmärgil teie lasteaed valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? <i>Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</i></p> <p>- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et selle aspektiga</p>	<p>Aspekt 1. Lasteaed teeb koostööd teiste lasteaedade või asutustega, et jagada oma kogemust, muresid ja rõõme.</p> <p>Päikesejätkul on mitmeid koostööpartnereid nii lasteaedade kui asutuste hulgas. MTÜ Hea Algus, kes on koondanud oma võrgustikku Hea Alguse lasteaiaid üle vabariigi. Võrgunõupidamised toimuvad Tartus kord kuus, kus lasteaedade esindajad jagavad ümarlauas kogemust, muresid ja rõõme. Koostööd teeme erinevates vormides:</p> <ul style="list-style-type: none"> * vastastikused külastused kogemuste vahetamiseks – käime ise ja võtame vastu külalisi ka väljast poolt võrku (nt 2010/11 õ.-a. võtsime vastu 128 külalist: õpetajad, õpetajaabid, üliõpilased); * piirkonnapäevade korraldamine iga 5 aasta järel, kuhu on oodatud huvilised nii Pärnust kui Pärnumaalt: tutvustame oma lasteaia ja Hea Alguse tegemisi, koolitusvõimalusi, projekte jm. * 2- päevase suveseminar korraldamise eestvedamine Jüuliumäel „Kes vana ei hoia, see uut ei leia!“ (2013), kus osales üle Eesti kokku üle 140 osaleja; * meetodikapäevad – jagame, mida hästi oskame; * ühiste näituste korraldamine, nt koostöös Tallinna Lasteaiaiga Pallipõnn näituse korraldamine (2014) – nemad joonistasid teemal „Kuidas ma Pärnus käisin“, mis eksponeeriti Pärnus ja meie lapsed joonistasid „Kuidas ma Tallinnas käisin“, mis eksponeeriti Tallinnas; * koostöö projektipartnerina MTÜ Hea Alguse Koolituskeskuse ning Mammaste Algkool-Lasteaiaiga projektis „Väärtuste võrgus“. Projektitegevused, mille eesmärgiks oli edendada väärtuskasvatusalast tegevust, viidi läbi erinevate maakondade lasteaedades ja koolides. Otseseks sihtgrupiks olid lapsed ja pered, kelleni jõuti õpetajate kaudu. Projektiga oli haaratud 15 maakonda, kokku kuni 40 kooli ja lasteaeda (2011-2012).

<p>tegelemine on tulemuslik?</p> <p>- Millised on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?</p>	<p>Päikesejätkust osales selles projektis 13 töötajat, koolitajana õppealajuhataja, kes üldistas meie lasteaia väärtuskasvatuse alast kogemust;</p> <ul style="list-style-type: none"> * Päikesejänku jagas oma kogemust töökorraldusest, meeskonnatööst ja koostööst vanematega projektis „Avatud ja koostöökeskne lasteaed“ (2013), mille raames toimusid õpetajakoolitused Tartus, Tallinnas, Viljandis ja Valgas. * osaleme samuti MTÜ Hea Algus ja MTÜ Pusa projektis “Laps turvalises haridussüsteemis: kaasamine ja sekkumine kõigi laste huvides“ (2014-2016) Projekti kaasabil soovitakse lasteaedades ja koolides (kokku 40 asutust) edendada kaasava hariduse põhimõtteid ning suurendada suutlikkust riskirühma kuuluvate lastega tegelemisel ning võimalike riskide ennetamisel, milleks on õpimotivatsiooni langus, koolist väljalangemine, probleemne käitumine. Lasteaia õppealajuhataja kuulub projekti fookusgruppi ja lasteaia meeskond osaleb õppijana. <p>Koostöö Pärnu linna teiste lasteaedadega on olnud aktiivne:</p> <ul style="list-style-type: none"> * 6 aastat korraldasime oma lasteaia liiklusväljakul koostöös Maanteeameti ja Liikluspolitseiga jalgrattapäevi vanema rühma lastele teistest linna lasteaedadest; * 2013.a. õnnestus kaasata viktoriini „Mina olen terve!“, lisaks Päikesejätkudele Pillerpalli, Tralli ja Kadri lasteaia koolieelikud (vt. link, lisa 14.2.) . * 2015 oktoobris kutsus Päikesejänku linna lasteaedade vanemaid rühmi meie keksumängude hüppekooli. Enne külmade tulekut jõudis keksimas käia 50 väikest sõpra kolmest lasteaiast. Päikesejänku tunnustas osavaid hüppajaid diplomiga. * oleme korraldanud kohtumisi Pärnu Hea Alguse rühmade lastega sõbrapäeval ja meie vanematekogu kohtumise Kastani lasteaia hoolekoguga; * toetudes lasteaia ühele põhiväärtustest – avatus, jagame meelsasti Hea Alguse „pesana“ oma teadmisi, oskusi, kogemusi lapsest lähtumisest, riikliku õppekava rakendamise, väärtus- ja tarbijakasvatusest, meeskonnatööst, õpetaja- abi rollist lapse tegevuse suunamisel – kõigest, milles tunneme end kindlana. Lasteaia töötajaid on kutsutud nõustama, nt õpetajaabi rolli teemal. Meie rühmades on käinud töövarjudeks nii õpetajad kui õpetajaabid Pärnust ja kaugemalt (nt Aegviidust, möödunud õppeaastal 11 pedagoogi ja 6 õpetajaabi Pärnu Lasteaiast Pillerpalli); * häid ideid saame teiste lasteaedade kogemuspäevadelt ja linna lasteaiaõpetajate erinevate ühenduste tööst. <p>Koostööpartnerid õppekava toetamiseks, mitmekesistamiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maanteeameti Lääne regioon (liikluskasvatus); - Keskkonnaamet (laste ja täiskasvanute keskkonnakasvatus, nt õppepäev lastele „Sipelgas Ferda vähendab prügi“, „Meie kakulised“ , „Tiigielu“ jm., täiskasvanutele looduskoolitus Vormsi saarel); - Pärnu Kesklinna Tennisekool, spordiklubi Kempo (sportlikud huviringid tervise heaks); - Pärnu Ülejõe Põhikool ja Pärnu Vabakool (sujuva ülemineku tagamine lasteaiast kooli, tagasiside koolidest meie kasvandike toimetulekule koolis); - Tervise Arengu Instituut (tervisedendus, nt koolitused, kogemuste jagamine sügis- ja suvekoolis, praktikantide juhendamine); - Keskraamatukogu lasteosakond (projekt „Raamatud autoga lasteaeda“, näitused, õppekäigud jm); - Vana – Pärnu Keskus uue partnerina (vastastikused külaskäigud eakatega suhtlemiseks, nende meeleepidamiseks); - Rajaleidja (õpetajate, samuti lastevanemate jõustamine, nõustamine). <p>Hästi: Meil on väga head partnerid, kellega koostöö toetab õppekava ja töötajate professionaalsust. Me tunnustame oma koostööpartnereid 1-2 korda õppeaastas ja küsime neilt tagasisidet koostöö kohta. Hea maine ja usaldusväarsuse näitajaks peame, et meie poole pöörduakse abi ja nõu saamiseks. Nõustaja rollis pole olnud ainult pedagoogid vaid ka õpetajaabid. Tunneme ennast osana kogukonnast ja andnud oma panuse: igal aastal esineme Raekojas beebide sünnitunnistuste kätteandmisel; Raeküla Seltsi üleskutsel võtsime linna ainsa lasteaiana osa Ameerika nädalast, tutvustades New Mexico osariiki (vt. Päikesejätkud õppisid tundma ja tutvustama, lisa 15); kasvatasime</p>
--	--

120 päevalille, mis istutati ühisesse peenrassa Jaansonini raja äärde MTÜ Pärnu Aiaklubi eestvedamisel; korraldame linna kodustele lastele heategevuse korras meeldejäeva jõulupeo koos kingitusega; kahel korral korraldame koostöös peredega heategevusliku kampaania loomade varjupaiga toetamiseks jne.

Edaspidi kavatseme pöörata enam tähelepanu koostööpartneritelt saadud tagasisideme analüüsile, et olla kindlad edukuses selles töövaldkonnas või teha vajadusel muudatusi.

Aspekt 2. Soodustatakse vanemate enesetäiendust, harjumusi lasteaiaga koostööd teha ning perede võimalusi üksteiselt õppida.

Päikesejänkude seisukoht: Tihe kontakt perega tagab ühesuguse lähenemise lapse arengu toetamisele kodus ja lasteaias ning aitab vanemal saada teadlikumaks lapsevanemaks.

Koostöö tähendab Päikesejänkude jaoks kahe osapoole (lasteaed ja kodu) vahelist aktiivset suhtlemist, infovahetust, õppe- ja kasvatusprotsessi panustamist, vastutuse jagamist haridust puudutavates küsimustes. Lastevanemate toetus lasteaias tehtavale, kaasaaitamine arendustegevusele nii rühma- kui lasteaiatasandil, on hindamatu väärtusega. Oleme hoolikalt läbi mõelnud, kuidas teavitada vanemaid, et nad on oodatud rühmaruumi tegutsema ja millised on osalemisvõimalused. Õpetajad koguvad teavet laste perekonnaliikmete huvide, hobide, kultuurilise tausta ja erialade kohta ning julgustavad neid lasteaiaga erineval moel koostööd tegema. Tundes peresid, oskab õpetaja paremini pereliikmeid koostööle innustada, lähtudes nende huvidest, võimalustest ja tugevatest külgedest. Vanemad käivad lastele oma ametit tutvustamas (juuksur, mesinik, kooli muusikaõpetaja, massöör, merepäästja, pagar, remonditöoline jt), on viinud läbi hommikuringe, juhendanud keskusi (nt kokandus, teadus jm), korraldanud pereüritusi nii rühma- kui lasteaiatasandil, viinud läbi kogupere talgupäevi „Lehed kotti!“ ja „Teeme ära!“, kampaania „Vanapaber ei ole praht!“ (päästeti 119 puud), panustanud näituste õnnestumisse (vt link, lisa 14.3.). Oleme kaasanud vanemad-vanavanemad osa saama **Täiskasvanu Õppija Nädalast**, nt „Õppimine seob põlvkondi“ raames (2011) õpetasid väikeste Päikesejänkude vana(vana)vanemad nooremaid põlvkondi. „Memme-taadi kuldsed käed“ kuues töötoas osales 69 last ja 112 täiskasvanut. 2014.a. kutsusime peredele rääkima Keskkonnaameti spetsialisti teemal „Kuidas aidata hätta sattunud loomi“, 2015.a. jagasid kooliõpetajat teavet teemal „Rõõmuga kooli“. Need olid avalikud üritused, kuid linnaelanikest huvilisi polnud. Küllap mängis oma osa TÖN- i korraldajate poolt tehtud vähene reklaam.

Õpetajad kasutavad peredega mitmesuguseid pideva suhtlemise meetodeid: vestlus, konsultatsioon, peretoa võimaluste kasutamine, koosolek, kodukülastus kokkuleppel, perekool.

Vestlus, konsultatsioon: Lapsevanemad saavad pidevalt teavet oma lapse arenemise kohta, vajadusel nõu ja tuge rühmaõpetajatelt, õppealajuhatajalt, tervishoiutöötajalt või erialaspetsialistidelt. Ettepaneku vestluseks võib teha nii lapsevanem kui ka pedagoog. Kokku lepatakse osapooltele sobiv aeg. Segamatuks vestluseks on võimalik kasutada peretuba, kust lapsevanem saab ka laenutada pedagoogilist ja psühholoogilist kirjandust ning ajakirju.

Koosolek: Koosolekud rühmades toimuvad vähemalt 2 korda õppeaastas. See on koht, kus vanemad saavad omavahel kogemusi vahetada, kuulata mõnda kasulikku ettekannet, arutada rühmaelu puudutavaid probleeme, sõlmida kokkuleppeid, teha otsuseid läbi rühmatöö jne. Nt sõimerühmas ja 3- aastaste rühma uute peredega selgitatakse igal sügisel välja ühiseväärtused, mis ka lastega läbi arutatakse ja koos visuaalselt nähtavaks tehakse. Meie eesmärk on, et koosolekutel osaleks vähemalt 70% peredest. Eelmisel aastal osales 83% peredest. Oleme uurinud mitteesalemise põhjuseid. Need on olnud seotud valdavalt pereeluga. Koosolekuid on peetud asjalikeks. Neile, kellel polnud võimalust osaleda, tutvustatakse vastu võetud otsuseid.

Kodukülastus: Tähtis on, et vanemad mõistaksid külaskäigu olulisust lapse jaoks ja ei suhtuks sellese eelarvamusega. Kogemus näitab, et peale kodukülastust on suhe usalduslikum ja üksteist mõistvam. Küllakutse on vabatahtlik ja vahetatud info konfidentsiaalne. Küsitlused ja vestlused aitavad selgitada uute lastevanemate ootusi lasteaiale, mis kaardistatakse igal sügisel. Kevadistel arenguveestlustel hinnatakse, kui võrd ootusi on täidetud või liigutakse sennapoole. Lastevanemate nõu ja ettepanekud on oodatud ka laste tegevuse kavandamisel. Koos tegutsedes õpitakse üksteist paremini tundma ja nii on loodud alus edaspidiseks püsivaks koostööks. Igal aastal on 2-3 peret, kes õpetajaid külla ei soovi ja seda põhjendatult (remont, koduvahetus vm). Austame pere valikut.

Perekool: Perekooli loenguplaani koostamisel arvestatakse lastevanemate soovet. Perekooli lektoriteks kutsutakse oma eriala spetsialistid (pedagoogid, psühholoogid, arstid), kellelt saab ka vajadusel konsultatsiooni. Pakutame peredele koolitust ja toetust laste arengu toetamiseks ja kasvatamiseks. Sageli toimuvad kokkusaamised seminarivormis e. „lastevanemate ümarlaud“, kus tehakse rühmatööd ja toimuvad arutelud. Mitmeid läbiviijaid on leitud lastevanemate hulgast. Viimasel ajal on hästi toiminud seminarid sihtgrupi huvi silmas pidades, nt koolieelikute vanemad on huvitatud kohtumisest kooliõpetajatega ning koolivalmiduse küsimustest, sõimerühma vanemad aga lapse tervise hoidmise teemadest, 3-aastaste pereliikmed kõnearendamise nõuannetest. Arenemisvõimaluseks on tutvustada peredele üksteiselt õppimise ja üksteise toetamise võimalusi. Oleme seadnud eesmärgiks, et koolitusest võtaks osa vähemalt 30% peredest. Möödunud õppeaastal osales koolitustel keskmiselt 33% peredest, lapse koolivalmidusega seonduval kokkusaamisel aga näiteks 59%. Probleemiks on ajapuudus, vanemate töökäimine vahetustega, vahel ka huvipuudus, kuigi teemad on vanematelt endilt pakutud. Koolitusteks teemaideid saame vanematekogult, rühma koosolekutelt. Vahel astub mõni lapsevanem peretoast läbi ja käib välja mõne põneva idee, nt teha patsipunumise koolitus. See on meil ka järgmisena plaani võetud, sest meil on kaks ema, kes on valmis koolitust tegema.

Teabetahvel, lugemisnurk: Lisaks pakutakse rühmastendidel lugemiseks nõuandeid ja nippe lapse arengu ja kasvamise toetamiseks. Rühmades on väljas info, kuhu võiks pere probleemide puhul pöörduda või tugiteenuseid leida. Kindel koht on õppe- ja kasvatustegevuse kuueesmärkidel ja nädala tegevuskaval. Õpetajad pakuvad ideid, kuidas kodus oleks võimalik lasteaias õpitut kinnistada. Igas rühmas on sisustatud vanematele nn lugemisnurk, kuhu on koodatud asjakohast kirjandust, mida regulaarselt vahetatakse.

Päikesejänkus on väga aktiivne **vanematekogu**, kuhu kuulub igast rühmast 3 valitud liiget, kellest 1 kuulub hoolekogusse. Vanematekogu liikmed haaravad kaasa ka kõik teised oma rühma vanemad ühistesse tegemistesse. Tänu vanematekogu initsiatiivile on lasteaiad saanud lisaressursse õpikeskkonna rikastamiseks: liiklusväljak õuealale, 2 vedrukiike, tuletõrje- ja sõiduauto, ronila ja palju vajalikku rühmadesse. Võimalik on seda teha läbi **Eesti Tulevikulapse Sa**, kellel on oma pangakonto ja põhikirjas sätestatud õigus panustada Päikesejänku arendustegevusse. Tänu lastevanemate loodud sihtasutusele oli 18 aastat igas rühmas lisainimene 3,5 tundi hommikupoole, mis aitas kaasa laste turvatundele ning jätkus rohkem täiskasvanu tähelepanu ja aega iga lapse jaoks. Sihtasutuse juhtorganiteks on 3-liikmeline juhatuse ja 5-liikmeline nõukogu, mis valitakse üldjuhul lasteaiavanimematekogu liikmete hulgast. Lasteaiatöötajatest kuulub nõukogusse õppealajuhataja/peretöö koordineerija, kes on siiani olnud ka nõukogu ainsaks püsiliikmeks. Igal sügisel läheb kooli mitukümmend last ja nende asemele tulevad uued pered, seega toimuvad peaaegu igal aastal ka juhatuse või nõukogu koosseisu muutused ja kontaktisiku olemasolu lasteaiatöötajate ja lastevanemate vahel on oluline. Töötatakse vabatahtlikkuse alusel ja rahalised vahendid kogunevad vabatahtlikest annetustest, heategevusüritustest, sponsoralusest, projektidest. Näeme lapsevanemas oma kõige tegusamat ja kindlamat koostööpartnerit ning vanemad teavad, kuidas

lasteaiaelus kaasa lüüa. Kindlustunde peredele annab omakorda teadmine, et nende igakülgne toetus on meile oodatud ja vajalik. Viimastel aastatel on tõusnud vanemate rahulolu hoolekogu/vanematekogu tegevusega (2014 – 4,4; 2015 – 4,8) tänu sellele, et rohkem on vanematekogu liikmed teinud nähtavaks oma tegevuse: rääkinud ise koosolekutel, on kajastatud Päikesejänku Teatajas ja lasteaia Facebookis. Vanematekogu korraldatud üritustel on olnud menu ja edu. Ka hindasid vanemad kõrgemalt oma panust lasteaia tegevusse (2014-4,4; 2015- 4,7). Põhjus võib olla selles, et enne uuringut sai vanematele kriteeriumi sisu selgitatud ja kaasamaist mõisteti laiemalt.

Hästi: Oleme vanemate kaasamisel olnud edukad. Meid on kutsutud peretöö teemal korduvalt kogemusi jagama vabariigi erinevatesse kohtadesse. Peretöö koordineerija töö ühitamine õppealajuhataja tööga on ennast õigustanud. (vt. Lapsevanema mõtteid koostööst, lisa16)? Meil on toetavad lapsevanemad, mida näitab ka Eesti Tulevikulapse SA jätkusuutlikkus.

Mõtlemiseks - kuidas anda mõjuvaid vastuseid (ikka satub aastate jooksul mõni „tõrvatilk“ meepotti, kelle eest tuleb oma head enesetunnet ja tööõõmu kaitsta või leida vastuseid):

- Miks peab minu laps koristama lasteaia mänguasju? Meil on selleks koduabiline.
- Miks peaksin mina panustama asjadesse, mis on linnavalitsuse kui pidaja kohustus?
- Küll on hea kui kõik saab lasteaia oleku ajal tehtud: teatrikülastused, ekskursioonid, huviringid jne.
- Mõtteviis - see ongi nende töö, minu asi on laps tuua-viia. Laps hoiutud-kaitstud-õpetatud-kasvatatud 12 tundi ööpäevas. Minu panus – hea kui peole jõuan!

Vastuseid püüame leida läbi ümarlaudade, tõhusama teavitustööga lastevanemate koosolekutel, vanematekogu toel. Päikesejänku Teatajas jagame soovitusi lugemiseks.

Aspekt 3. Lapsed, õpetajad jt lasteaia töötajad ning lapsevanemad on kaasatud erinevatesse lasteaia projektidesse.

Päikesejänku lasteaed on ellu viinud koostöös lastevanematega erinevaid projekte, mis on seotud väärtuste, keskkonna või tervisedendusega.

* **Projekt „Väärtustega väarikamaks“** (2010) oli lasteaia ja Eesti Tulevikulapse SA ühisprojekt. Projekti käigus määratleti ja lepiti kokku Pärnu Lasteaed Päikesejänku töötajate, laste ning lastevanemate ühised väärtused. Igal rühmal valmis oma väärtuste puu plakat (nt Nublude väärtuste puu). Koos osapooltega valiti välja väärtused, millega tegeletakse süvitsi nädalateemade raames. Toimusid õppekäigud (toimetulekukool, loomade varjupaik jt.) ja kohtumised sõprusrühmadega teistest lasteaedadest. Töötajatele ja lastevanematele toimus ühiskoolitus väärtuskasvatusest „Märka inimest“. Kuuluti välja luuletuste, tõsielujuhtumite üleskirjutuste ja lühijuttude konkurss. Parematest kirjutistest ja laste joonistustest illustatsioonideks valmis „Päikesejänkude väärtuste raamat“. Osales 8 lasteaia töötajat 5 erinevalt ametilt, lapsevanemad, lapsed ja lasteaia vilistlased. Projektitegevused lõpetas ülelasteaialine „ Päikesejänkude väärtuste päev“, kus iga rühm presenteeris oma väärtuste puud ja tutvustas teatraliseeritult ühte, nende jaoks kõige olulisemat väärtust või esitas lavastuse kirjutatud jutu põhjal.

* Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt finantseeritud projekti „**Looduses õpib väike ja suur**“ (2007-2008) raames käsitleti põhjalikult loodust ja keskkonda kui olulist väärtust. Toimusid õppesõidud lastele ja peredele Eesti looduskaunitesse kohtadesse ja Paikre prügilasse, tasustati töötajate ja lastevanemate ühiskoolitused, lapsed esitlesid oma keskkonnateemalisi projekte ning õppisid kasutama taaskasutatavaid materjale.

* Keskkonnaprojekt „**Kõnelevad puud**“ (2007) eesmärgiks oli: Tutvustada lastele täpsemalt lasteaia looduskeskkonda, kasutades puid ja põõsaid tutvustavaid infotahvleid looduse õpperajal. Looduse tundmaõppimise kaudu kujundati vajalikke oskusi, hoiakuid ja käitumisnorme loodushoiuks. Tulemuseks oli 20 informatiivset puu-põõsast

tutvustavat püsipaigaldatud infotahvliit õpperajal, mida kasutame sageli pereürituste raames.

* Projekt „**Õpime vaatlema ja hoidma**“ (2012) (vt Projekti kokkuvõte, lisa 17)

* „**Keskkonnakuu Pärnu Lasteaed Päikesejänkus**“ oli projekt, milles osales kogu lasteaia personal, lapsed ja lapsevanemad (2013). Projektitegevusi aitas keskkonnatöörühmal läbi viia Nähka, kellega koos õpiti loodust tundma läbi mängude, õppereiside (Kabli Looduskeskus) ja –käikude (Sauga jõe äärne paadisadam). Koos vanematega toimusid erinevad tegevused looduse õpperajal ja tööõhtud „Lehed kotti!“ Näitusel „Looduse imed“ (eksponaadid kõikidest rühmadest vanemate abiga) sai imetleda palju põnevat, mida loodus pakub.

* Noorte õpetajate lasteaiasisese projekti eesmärgiks oli innustada peresid märkama väärtusi ja neid fotona jäädvustama. Nad korraldasid fotokonkursi „**Hoia ja väärtusta**“ (2012). Konkursile laekus 60 fotot 19 autorilt. Üles laetud fotosid vaadati 2233 korda Parimaid fotosid valis välja žürii, kus osales nii lasteaia juhtkonna kui ka vanematekogu esindaja, samuti fotograafid „Pärnu Postimehest“ ning Vikonfoto stuudiost. Ka lapsed olid usinad hindajad. Vikonfoto pani välja omapoolse auhinna I koha omanikule. Positiivne oli, et saime kaasata mitmeid vanemaid, kellele just selline koostöövorm paremini sobis ja kes muidu tagasihoidlikumad kaasalööjad on olnud.

* Üheks suureks ühisprojektiks koos vanematekogu ja meie sihtasutusega kujunes „**Turvaliselt paremaks liiklejaks!**„ (2006), mille käigus rajati If Kindlustuse toel meie õuealale Pärnu esimene liiklusväljak, paigaldati liiklusmärgid. Väljak renoveeriti ehk värviti üle AS IF P& Insurance turvafondi abiga 2010.a. Projekti eesmärk oli: Lastel kinnistuvad liiklusalased teadmised läbi praktilise tegevuse lasteaia liiklusväljakul, mis valmib erinevate huvigruppide koostöö tulemusena.

Rahastaja leiti tänu vanematekogu liikmete aktiivsusele, kes saatsid taotluskirju umbes 100- le firmale. Põhirahastajaks kujunes If Kindlustus.

* Haridusprojekt Pärnu Linnavalitsusele „**Ernst Idla liikumissüsteemi rakendamine**„ (2014) kutsuti ellu liikumisõpetaja initsiatiivil. Eesmärk: Rakendada kolme kuni seitsmeaastastele lastele rahvusvaheliselt tunnustatud võimlemispedagoog Ernst Idla liikumissüsteemi. Liikumisõpetus Päikesejänku õppekavas on mitmekesisestunud seoses Ernst Idla liikumissüsteemi lõimimisega. Liikumistegevused on huvitavamad, pakuvad lastele rohkesti rõõmu, kuna pallid on laste üheks lemmikvahendiks. Tänu pallide kasutamisele paraneb laste ruumitaju, koordineerimine, tähelepanu ja keskendumine, loovus, rütmitunnetus, koostööoskus, kehatunnetuse, kehaosade pingutamise - lõdvestamise oskus, labajala liikuvus. Seoses pallide kasutuselevõttuga on ühisüritused tekitanud huvi lastevanemates pallidega tegevuste vastu, pakume lastevanematele uusi ideid pallide kasutamiseks kodus.

* Viimane vanematekogu algatatud projekt lõppes 13.05.15. Avati lastele mängulinnak PRAKTIK_0285, maksumusega 3599,60. Vanematekogu sügisesel koosolekul tehti ettepanek rikastada mänguväljakut. Lastelt uuriti, mida nad enam vajaksid ja selgus, et soov ronida-turnida oleks rõõm. Kuna ka liumäe renn oli juba 20 aastat vana, otsustati panustada nn ronimiskompleksi. Ajurünnaku käigus jäi sõelale 3 üritust, millega raha teenida: Mihklilaat, Päikesejänku „kirbukas“ ja heategevuslik kontsert, mis sai teoks 07.03.15 Pärnu Raekoja saalis. Eestvedajaks pakkus ennast ühe meie kasvandiku tädi Astrid Böning- Nõlvak, kes leidis nii esinejad (Sandra Nurmsalu, Tuuli ja Teet Taul, Astrid Böning - Nõlvak ja Pille piir, Olavi Kõrre, Ansamblid Robirohi ja Tori Hobune) kui ka neid toetava meeskonna (helitehnikud, lilleseadjad, filmimees, reklaam, piletiliivi jm.). Hoolekogu esimehe ja aseesimehe poolt organiseeriti kohvik ja õnneloos, millesse panustasid väga paljud lapsevanemad ning töötajad. Leiti rida sponsoreid ja toetajaid. Lasteaia õppealajuhatajal oli koordineerija roll. Eesti Tulevikulapse SA panustas samuti 1280 euroga ning annetuspurkigi kogunes arvestatav summa. Ka turvaala uuendati,

laiendati vanemate poolt (palgid, vana liiva äravedu ja uue toomine). Avamisperioodil esines heategevuslikus korras Brigita Murutar.

* E- piim ja heategevusfond MTÜ Koos Laste Heaks kuulutasid konkursi laste sportliku tegevuse toetamiseks. 50 projekti hulgast toetati ka „Päikesejänku keksumänge“ (2015)

Järjepidev projektide kirjutamine on olnud tulemuslik. On saadud märkimisväärne lisaressurss mängu- ja õpikeskkonna rikastamiseks ja õppekava tegevuste toetuseks, mitmekesistamiseks. Projektid on toetanud meie põhiväärtusi. Kogu personal töödeb, et mõõtmatu suurema väärtusega on koostegutsemise rõõm, rahulolu ühise tegutsemise tulemuste üle, ühtsustunde tugevnemine. On uskumatu tunne kogeda, et inimesed sellise heameelega panustavad heategevusse laste nimel! Edaspidi sooviksime ka ise rohkem heategevusse panustada.

Tublitupsude tegevuskava

2014

Juhendajad: Heli Kvell, Maret Põlluste

Aeg	Tegevused
29.04. 06.05. 13.05. 20.05. 27.05. PIDU	<p>NÕUSTAMINE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Päevakava 2. Tasakaalustatud menüü lasteaias, lapse toitumisharjumused. 3. Hügieeniharjumuste kujundamine, sõbraks potiga. 4. Ideid sujuvaks üleminekuks kodust lasteaeda. <p>LAULUD:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teretuslaul, A. Kumpas 2. Päeväk, Eesti rahvalaul 3. Kus on... , A. Kumpas 4. Pudrulaul, I. Rand 5. Lahti-kinni, K. Tammik <p>TANTSUD:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lähme marssima, A. Kumpas 2. Tule tantsima, A. Kumpas <p>LIIKUMINE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pallide korjamine 2. Vihmavarju mäng, A. Kumpas <p>PILLIMÄNG:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pillilugu 2. Till, till, A. Kumpas <p>MUUD TEGEVUSED:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lavastus „Kaie sussid“ (käpiknukud) 2. Maalimine näpuvärvidega „Lill emadepäevaks“

Tublitupsud lauluhoos, vahva meil on olla koos.

Lisa 2

Lasteaialapse vanema ABC

http://www.parnu.ee/fileadmin/user_upload/haridus/Lasteaialapse_vanema_ABC_2012.pdf

Lisa 3

Abiks lapse iseloomustuse koostamisel

1. Lapse iseloom
 - harjumused
 - huvid
 - probleemid
 - tugevad küljed
2. Lapse suhtlemine teiste laste, täiskasvanutega.
3. Enesega toimetuleku oskused (mida oskab, milles tuleb aidata).
4. Harjumused seoses toidu ja päevakavaga.
5. Lapse tervislik seisund ja sellega seonduvad probleemid.
6. Teie soovid ja soovitusel meile.

Lisa 4

Laste eesmäärke

- Tahaksin õppida puid saagima, kiigega suurt hoogu tegema, raha teenima (Raev).
- Tahaksin teada, miks linnud lennata saavad, miks peavad naised ja mehed olema, miks inimeste nahavärv on erinev ja miks on rikkad ja vaesed (Iti).
- Soovin, et oskaksin vahel paremini käituda, tahan matemaatikat õppida (Rauno).
- Tahan õppida kingapaelu siduma (Anette).

KODUKÜLASTUSLEHT

Pärnu Lasteaed Päikesejänku

Lugupeetud lapsevanem!

Täname, et usaldate oma lapse meie hoole alla. Soovime tundma õppida tema kombeid ja harjumusi, et tagada üheskoos parimad tingimused teie lapse arengule.

Lapse nimi..... Kuupäev.....

Pereliikmed, kellega koos elatakse? (koos nimega)

.....

Koduloomad.....

Lapsel on oma tuba: on, ei ole, jagab

Millised on lapse lemmiktegevused, mänguasjad?

.....

Kuidas tunnustate oma last?

.....

Kuidas käitub teie laps konfliktsituatsioonides? Kuidas te need lahendate?

.....

Millised reeglid on lapsele kodus kehtestatud?

.....

Milline on kõige parem viis teie lapse rahustamiseks?

.....

Millist informatsiooni ootate edaspidi lasteaialt/rühmaõpetajatelt?

.....

Pere oskused, hobid, tugevamad küljed? Kuidas saaksite olla kaasatud lasteaiaelu mitmekesistamisse?

.....

Täidetakse peale kodukülastust.

Arvan, et kodukülastus

- annab õpetajale võimaluse õppida tundma last ja peret nende endi keskkonnas
- annab pereliikmetele võimaluse paremini tutvuda õpetajatega
- on lapsele tähtis
- võimaldab rääkida rahulikult probleemidest, saada infot õpetajalt
-

Lapsevanema allkiri.....

Täname heasoovliku koostöö eest!

Lisa 6

MIDA MA TÄNA TEGIN

Kuupäev..... Lapse nimi.....

Lasteaeda tulles ...

olin rõõmus ja tulin hea tujuga
olin natuke kurb
oli mul raske emast/isast lahkuda

Hommikul ma...

sõin kõik ära
sõin natuke
ei söönud

Päeval ma tegutsesin...

kunstikeskuses
lauamängukeskuses
raamatukeskuses
ehituskeskuses
loovmängukeskuses
vee- ja liivakeskuses

Lõunaajal ma...

sõin kõik ära
sõin natuke
ei söönud

Uneajal ...

ma magasin hästi
ma magasin rahutult
mul ei olnud und

Potil ma...

saan ise hakkama
vajan abi

Ooteks ma...

sõin kõik ära
sõin natuke
ei söönud

Täna ma olin... (rõõmus, toimekas, mänguline, sõbralik, rahutu, unine, vaikne...)

.....

Lisa kommentaarid

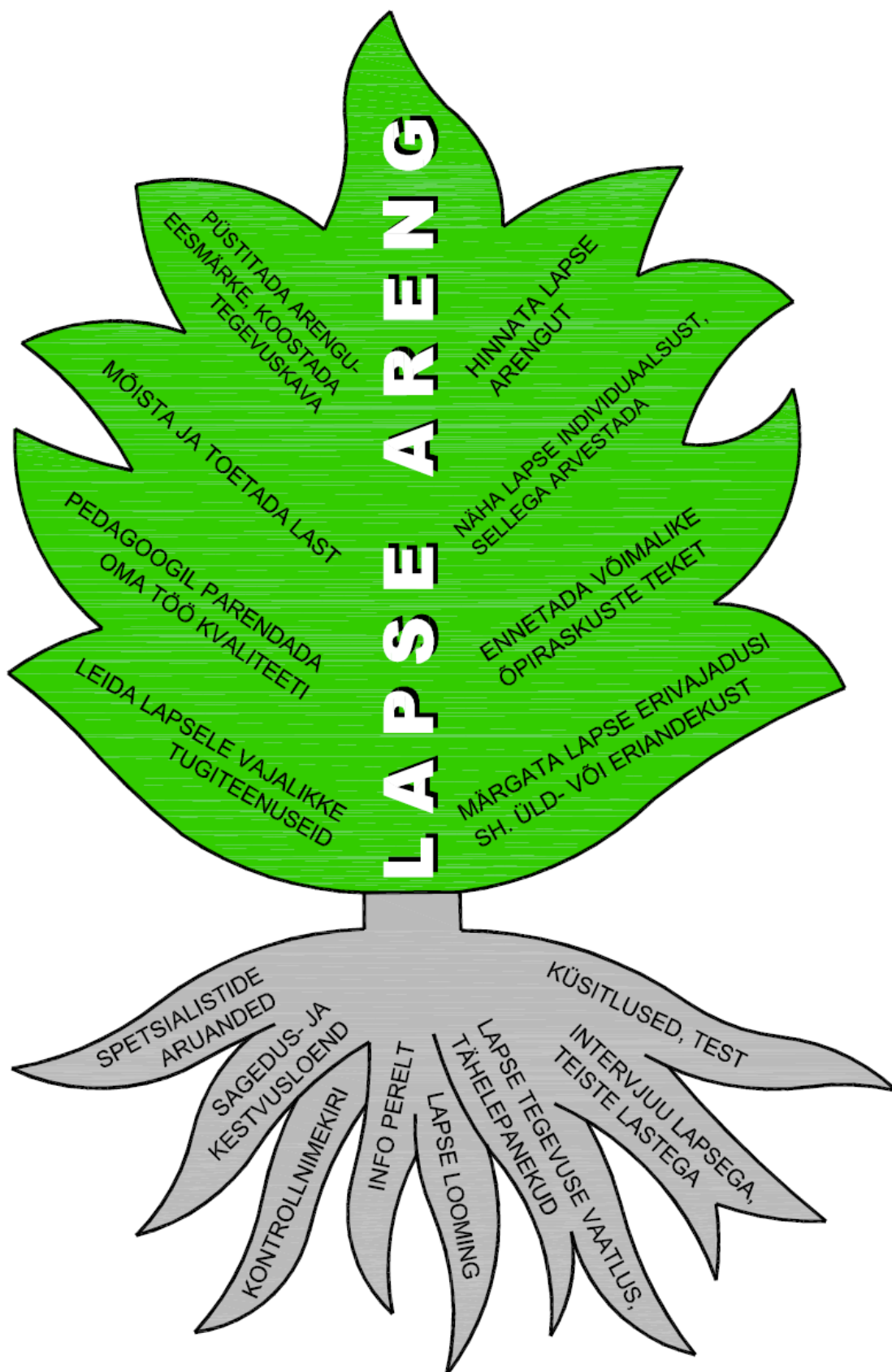
Täitis:

IDEID TEEMANÄDALAKS „VÄIKE HEATEGU IGAS PÄEVAS“ RÜHMATÖÖDE
KOKKUVÕTE.

Pesamunade rühma lastevanemate koosolek 15.09.2015

Lapse arengu jälgimine ja andmete kogumine

9.1. Lastevanemate rahulolu infoga lapse arengust

Kriteerium	2013	2014	2015
Olen teadlik oma lapse arengutulemustest lasteaias	4,7	4,8	4,9

Vanemate rahulolu on tõusvas trendis, kuna saavad infot mitmel viisil. Oleneb ka lapsevanemast endast, kuivõrd ta ise huvi tunneb.

9.2. Töötajate rahulolu tunnustamisega

Kriteerium	2013	2014	2015
Rahulolu tunnustamisega	4,9	4,9	4,9

Töötajate kõrge rahulolu tunnustamisega näitab kasutusele võetud nn väiksemate tunnustamiste otstarbekust.

9.3. Lastevanemate ja personali rahulolu

Kriteerium	Lapsevanem	Personal
Tingimused õppe- ja kasvatustegevuseks	4,6 - 2013 4,8 – 2014 4,8 - 2015	4,6 – 2013 4,6- 2014 4,6- 2015

Personali rahulolu on veidi madalam, kuna ühe ruumiga rühmatoas on panipaikate nappus. Täna on kõikides rühmades uued õppevahendite kapid.

9.4. Personali rahulolu

Kriteerium	2013	2014	2015
Otsustamisõiguse delegeerimine	4,4	4,5	4,7
Infoliikumine	4,7	4,6	4,9

Töörühmade kaudu tunnevad töötajad järjest enam, et neid on otsustamisse kaasatud (tõusev trend)

PÄIKESEJÄNKU TEATAJA

Nr. 59, aprill 2013

Hind: hindamatu

TUNNUSTUS:

- Õppealajuhataja tänab lapsi, õpetajaid (Reet Lillemaa, Erika Talumaa, Zenta Koppel, Milvi Vilberg, Aila Peetrisoo, Maria Laanela) ja nende abilisi õnnestunud kogemuspäeva „Tarbi targalt!“ läbiviimise eest Pärnu linna lasteaiaõpetajatele.
- Päikesejänku tunnustab muusikaõpetaja Heli Kvelli emotsionaalse muusikanädala korraldamise eest ja tervisemeeskonda toredate tervise- ja heaolunädala läbiviimise eest.
- Aitäh Getteri venna Andreasele, et rõõmustasid lapsi muusikaga erinevatel muusikainstrumentidel.
- Tänu Kodu kauniks töörühmale uhkete uksesiltide eest. Pikk pai eriti Sirje Kokale ja Reet Lillemaale.

PALJU ÕNNE!

Zenta - 11.05; Reet - 12.05.; Ebe -14.05; Kristina 17.05; Urmas 22.05; Tiiu M. 28.05.

MIS TEHTUD:

02.04 – alustas uusikute mänguring Tublitupsud kahes rühmas, kokku 23 last. Mänguringi juhendavad Heli Kvell ja Maret Põlluste

03.04 – külas lasteteater Lepatriinu etendusega „Tahan, ei taha“. Lapsed õppisid völlumiskunsti.

04.04 – Avatud tegevused kõikides rühmades Pärnu lasteaiaõpetajatele teemal „Tarbi targalt!“. Külalisi kogunes 27. Õpiti lapsest lähtumist.

08. 04. – 12.04. – tervise ja heaolu nädal:

- igal hommikul hommikvõimlemine;
- oma tervisenäitajate kontrollimine;
- teemapäevad rühmades: toit, hügieen, turvalisus, hambad;
- terviseteemaline viktoriin Tralli, Pillerpalli, Kadri, Päikesejänku vanema rühma võistkondadele

Loe: <http://www.parnupostimees.ee/1199882/paikesejanku-lasteaed-kutsus-kokku-tervisehuvilised>

- kunstitööde tegemine näituseks „Rõõmus süda“;
- foto-orienteerimine Kiti-Käti rühma peredele lasteaia õuealal – Tubli! Keegi ei eksinud ära!

15.04 -19.04. – muusikanädal:

- kaaslastele esinesid muusikaringi lapsed;

- mängiti ringmänge kapelli saatel;

- Getteri vend Andreas musitseeris ja tutvustas pille (saksofon, lööts, suupill);

- vaadati power-point esitlusi pillidest ja kuulati nende häält;
 - erinevatel pillidel esines 5 külalist Pärnu Muusikakoolist;
 - kuulati eesti rahvalaule Nublude esituses;
 - tutvuti kõikide lasteaedades olevate pillidega;
 - esitleti omavalmistatud pille ja mängiti pillilugusid.
- Fotosid muusikanädalast saab vaadata <http://www.paikesejanku.parnu.ee/> (üritused)

16.04 – osalesid kooliminejad ülelinnaisel lasteaedade spordipäeval „Sinu sammud loevad.“

16.04. – 18.04 – osalesid kooliminejate vanemad laste arengujälgimise mängu vaatluses ja olid selle kaudu kaasatud oma lapse arengu hindamisse. Aitäh tublile mängujuhile õpetaja **Merike Künnapasele**.

23.04. – Jürapäeva hommikul oli matkakorraldaja Aila Peetrisool põhjust taevasse vaadata, kas ilmataat lubab minna traditsioonilisele matkale. Vesine ilm ei heidutanud kedagi, kuigi plaanitud Männipargi asemel tuli minna väiksemale ringile. Õuealal peeti meeleolukas piknik ja lõpuks jäig päevaga rahule nii väikesed kui suured.

* Pesamunade rühmas õpivad lapsed Rasmuse ema Monikaga õigesti käsi pesema.

Hendrik (3- aastane) on nõutu: „Mul ei ole seda pesemisliigutust. Varem oli!“

* Tervishoiutöötaja Kristina küsib Pähklipurejatelt, miks on inimesel KAEL. Jane Mirjam (6- aastane): Kui meil kaela ei oleks, siis meil pea kukuks kõhtu ja me peame kõhuga vaatama!

MIS TEOKSIL ?

Päikesejänku vajab abi.

- **Laupäeval, 04. mail kl 10-14 toimub lasteaia õuealal vanematekogu eestvedamisel talgupäev „Teeme ära!“ Ootame kõiki! Planeeritavate töödega tutvu rühmas. Vajalikud tööriistad palun võta kaasa. Talgusupp saab olema maitsev. Tagatud on lastehoid.**

Sinu Päikesejänku

Lisa 11

Lisa 11.1. Rühma sisustuse kontrollnimestik

- Kas ruum on jagatud piiritletud tegevuskeskusteks: kirjaoskus, kunst, loovmäng, matemaatika ja käeline tegevus, ehitusklotsid, liiv ja vesi, muusika ja teadus?
- Kas materjalid, mis innustavad matemaatika ja teaduse uurimist, asuvad kõigis keskustes?
- Kas materjalid on loogiliselt rühmitatud ja paigutatud ruumi sobivatesse osadesse?
- Kas tegevuskeskused on selgelt piiritletud; eraldatud riulite, pörandakatete, molbertite, laudade ja kastidega?
- Kas materjalid ja tegevuskeskused on selgelt tähistatud?
- Kas mööbel ja varustus on paigutatud nii, et see oleks turvaline ja võimaldaks lastel ringi liikuda?
- Kas ruumis saab tegeleda suures ja väikeses rühmas või üksinda?
- Kas vaiksed ning kärarikkad alad on eraldatud, et lapsed üksteist ei häiriks?
- Kas ruumis on mugavad kohad lõõgastumiseks?
- Kas on hästi puhastatavad pinnad nagu linoleum või puitpörand on maalimiskeskuses ning liiva ja vee keskuses?
- Kas lastel on piisavalt toole ja laudu, et mugavalt istuda ja süüa (lauad on jaotatud ruumi eri osadesse)?
- Kas ruum on korraldatud nii, et õpetaja näeb enamikku tegevuskeskusi ja seal töötavaid lapsi?
- Kas materjalid ja laste tööd on välja pandud laste silmade kõrgusele?
- Kas lastel on koht isiklike asjade hoidmiseks?
- Kas seintel on väljapanek praegusest tööst ja väärtustest, mida te õpetate

Hansen, K., Kaufmann, R. K., Walsh, K.B. (1977) Hea Alguse lasteaedade programm. Avatud Ühiskonna Instituut

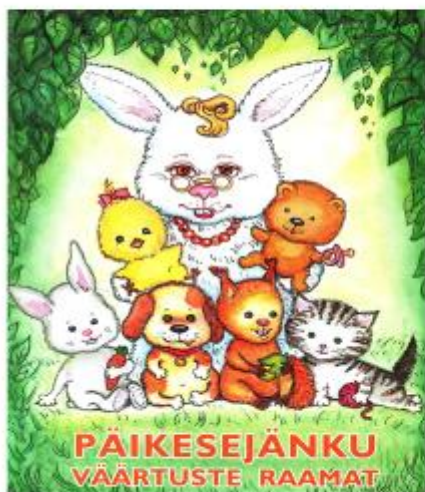
Lisa 11.2. Päikesejänku rühmaruumi kontrollnimestik (kokkuvõtlik tabel)

Eesmärk: Õpetajad loovad hooliva, stimuleeriva ja kaasava töökeskkonna, mis innustab lapsi tegutsema, katsetama ja rakendama demokraatia põhimõtteid töötades iseseisvalt ja koos teistega

Näitaja	Pesamuna	Mürakaru	Kiti-Kätid	Pähklipureja	Nublu	Jänkujütsid	Märkused
Märgistatud keskused							
Koht isiklike asjade hoidmiseks							
Asjade asukoha märgistus							
Laste tööd laste silmade kõrgusel							
Arenguliselt sobivad õppematerjalid, sh omavalmistatud							
Käitumise reeglid							
Tunnete tabel							
Kalender, ilmatikukalender							
Tähestik							
Numbrid							
Eesti nurgake							
Mitteformaalsed toimingud							
Tänunurk							
Me oleme erinevad							
Päevakava lastele, vanematele							
Möödupuu							
Vanemad on rühma oodatud							

Lisa 12

Meie oma raamat

- Haridus- ja teadusministeeriumi programmi "Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013" raames (Avatud Eesti Fond)

Lisa 12.1.

Kiti-Kätt lõunauinakul koos lastega

Rühmade maskotid

Lisa12.2.

Päikesejätkud heategevusliku kohviku pidajad lasteaia logoga särkis.

Kiti-Käti rühma väärtused (autorid: lapsed, lapsevanemad, töötajad)

Lisa 14.1.

„Pesupäev, Täidan pesumasinat“

http://www.teatoimeta.ee/Pesupaev_Taidan_pesumasinat_657.htm

Lisa 14.2.

„Päikesejänku lasteaed kutsus kokku tervisehuvilised“

<http://www.parnupostimees.ee/1199882/paikesejanku-lasteaed-kutsus-kokku-tervisehuvilised>

Lisa 14.3.

„Lugu sellest, kuidas vana pluus ärkas ellu sohvana“

<http://www.lasteaed.net/2012/02/09/vanast-uus-ehk-lugu-sellest-kuidas-vana-pluus-arkas-ellu-sohvana/>

New Mexico osariik

New Mexico on Ameerika Ühendriikide osariik 1912. aastast alates. Põhjas piirneb Colorado osariigiga, kirdenurgas Oklahomaga, idas Texasega, läänes Arizonaga, lõunas Texase ning Mehhiko Chihuahua ja Sonora osariigiga. Levinud on arvamus, nagu oleksid New Mexico ametlikud keeled inglise keel ja hispaania keel. Tegelikult osariigil ametlikku keelt ei ole. Osariigi suurim linn on Albuquerque. New Mexico on Ameerika 3. juhtiv maagaasi tootja.

Pindala: 315 194 km²
 Elanikke: 2 059 179 (2010)
 Pealinn: Santa Fe

Acoma Pueblo on tuntud "Taeva linna" nime all

Kupeeisirong USA osariikide vahelisel liinil

New Mexico vapp

New Mexico osariigi

Lapsevanemate mõtteid koostööst.

- Asjad on toredad, mida tehakse-tuuakse, kuid sellega ei saa mõõta koostöö sisukust. Sisuka koostöö eesmärk on luua hea pinnas laste arenguks /lapsevanem Margit Sooniste/.
- "Mulle ja lastele on lasteaeda tulek ja sealolek tehtud armsaks lihtsate asjadega. Elu suureks saladuseks on piasjad, sest just need määravad, kas meil on hea või halb, kas meist hoolitakse." /lapsevanem Margit Sooniste/

Innustavaid tähelepanekuid Päikesejätku lastevanematelt:

- hea on kui mõistetakse, et lapsevanem, kes astub esimest korda üle rühma läve, on siiski külaline, kes ootab, et teda tutvustatakse, julgustatakse ja antakse mõista, et ta on teretulnud;
- mulle ja lastele on lasteaeda tulek ja sealolek lihtsate asjadega armsaks tehtud. Elu suureks saladuseks on piasjad, sest just need määravad, kas meil on hea või halb, kas meist hoolitakse;
- märkasin, et laste igapäevaprobleeme ei lahendata nii nagu õpetajale on mugavam, vaid nii, et lastel oleks parem;
- lapsevanemad tunnevad oma last kõige paremini, seetõttu on võimalik parimat kasvukeskkonda luua ainult perede abiga;
- koostöö eesmärk on luua hea pinnas laste arenguks;
- kõik toimus nii loomulikult ja märkamatu. Ühel hetkel leidsin end vanematekogust ja siis juba sihtasutust juhtimas.

Projekti kokkuvõte

14.02.2012 toimus õppereis Jõulumäele. Osales 45 last (5- ja 6-aastased) ja 5 õpetajat. Lapsed valmistasid õpetajate juhendamisel eelnevalt linnutoidu pallikesi ja varusid koostöös peredega vilja ja aedvilju metsaelanikele jätmiseks selleks ette nähtud kohta. Jõulumäel matkati Päkapikurajal, vaadeldi puid ja mängiti õppemängu „Leia õige puu!“ Lapsed otsisid metsaelanike tegevusjälgi ja leidsid okaspuude alt käbiseemneid. Leiti ka jälgi, mis võisid kuuluda metskitsele. Uuriti kahjustatud koorega puud ja avaldati arvamust, mis võis juhtuda. Lapsed teadsid, et metsas karjumine võib hirmutada metsaelanikke, samuti häirida talveunes olevaid loomi. Arutleti, kuidas loodussäästlikult materjali koguda. Otsiti maha kukkunud käbisid ja korjati huvitavaid oksid maha langenud puudelt. Tüdrukud avastasid „karukoopa“ – nii nad vähemalt uskusid. Kuna reis sattus vastlapäevale. Võeti kaasa kelgid ning boonuseks said lapsed õige pika liu. Lapsed said keskkonnamaterjali, kogesid rõõmu koostegutsemisest. Nad said teadmisi puudest, eristasid leht- ja okaspuud. Üllatas, et tammel olid veel lehed puul. Nad mõistsid, et loomade elu talvel ei ole kerge, kuna põhitoid on lume all ja õppisid olema hoolivad. Koostegutsemine vabas looduses pakkus lastele suurt rõõmu. Tegevusi fotografeeriti fotomapi jaoks

25.05.2012 sõideti Elistvere loomaparki. Osales 45 last ja 5 õpetajat. Sõidu kestel pöörati laste tähelepanu Eestimaa kaunile ja mitmekesisele loodusele ja õpetajad jagasid oma kogemusi põnevatest keskkonnamälestustest. Lastele anti ülesanne „pinginaabriga“ oma kogemusi vahetada. Kohapeal jaguneti kaheks grupiks ja tehti ringkäik loomapargis. Giidid jagasid oma teadmisi ja lapsed esitasid palju küsimusi loomade kohta, kes loomapargis

endale on kodu leidnud. Lapsi huvitas, miks need loomad just loomapargis

peavad elama. Paljud lapsed olid metsloomi varem ainult pildilt näinud. Üks grupp külastas ka õppeklassi. Desire kirjutas omaalgatuslikult tänu tublile giidile. Õppereisi tulemusena tunnevad lapsed erinevaid metsaelanikke ja teavad, milliseid tingimusi nad eluks vajavad. Metsapeatuse ajal korraldati piknik ja kõik lapsed vaatasid hoolega, et piknikuplats jääks puhtaks. Tegevusi fotografeeriti fotomapi koostamiseks.

04.06. 2012 uurisid lapsed kahes grupis putukaid Sauga jõe ääres ja aasal, kasutades projekti tarbeks ostetud putukaluupe ja topsluupe (kokku 20 tk). Osales 45 last ja 5 õpetajat. Ostetud kühvlitega (10 tk) otsiti putukaid mullast. Leiti mõned hooghännalised, keda uuriti lähemalt luubiga. Puude ja taimede tähelepanelikul uurimisel leiti sipelgaid ja lehetäisi. Kõige rohkem sibas kivide alt leitud kakandeid. Uuringud aasal olid edukamad ja tuttavate nimetustega putukaid palju. Erilist huvi pakkusid põrnikad. Uusi teadmisi saadi nii kasulikest kui kahjulikest putukatest. Tänu luupidele oli võimalik uurida putuka kehaehitust täpsemalt. Lapsi üllatas avastus, et putukatel on palju jalgu. Lastes tekkis suurem huvi putukamaailma vastu ja nad teadlikult otsisid ja uurisid putukaid ka lasteaia õuealal, nt pandi pöösa alla valge lina ja peale okste raputamist uuriti, mis või kes linale kukkus. Luupe ja õppereisidelt ning –käikudelt kaasatoodud hoitakse teaduskeskuses ja lastel on igal ajal võimalik seal tegutseda.

13. 09. 2012 sõideti Kabli linnujaama. Osa võttis 45 last ja 5 õpetajat. Kohapeal ootasid Kabli looduskeskuse töötajad, kes tutvustasid lastele linde, rääkisid rändest ja rõngastamisest. Ahhaa-elamuse tekitas põialpoiss, kes oli tõesti poidla pikkune. Lapsed polnud varem lindu nii lähedalt näinud. Mängiti loodumänge ja väikesel loodusmatkal laienes laste silmaring ning suurenes keskkonnateadlikkus. Lapsed said teada, miks veelinde ei peaks sügisel toitma ja milline tähtsus on kivilindude elus. Korjati kaasa kive loovtegevuseks ja uurimiseks.

Septembri lõpuks valmis projektitegevuste fotomapp, kus iga foto juures on ka väike memo. See on heaks õppematerjaliks ja vanematele ülevaate andmiseks projektist. Projekt õnnestus igati ja sellest on teavitatud lapsevanemaid ja üldsust erinevate kanalite kaudu (koduleht, lasteaia infoleht Päikesejänku Teataja, veebiajaleht Lasteaed, koosolekud, vanematekogu)

